

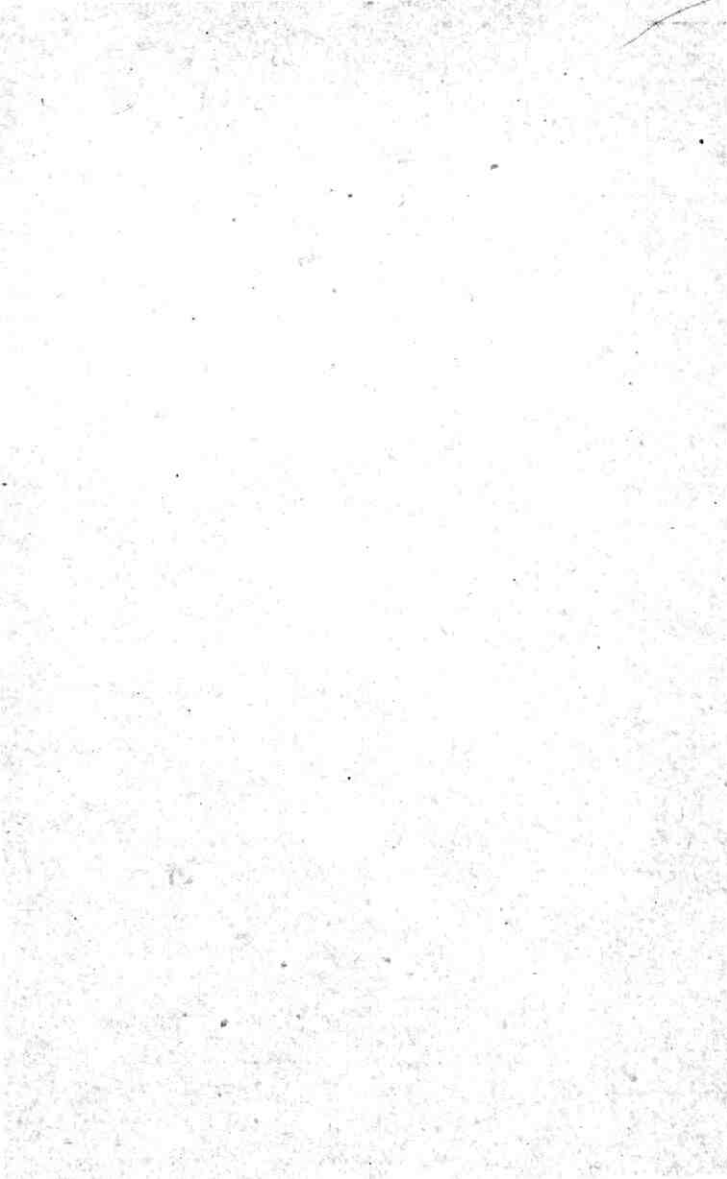
Het kruis en Calvarië : aan hen die lijden

<https://hdl.handle.net/1874/236028>

Vak 73

368

mm 13240

HET KRUIS EN CALVARIË.

Boekdrukkerij J. W. VAN LEEUWEN, Leiden.

Algemene Provincie Kataloog
Minderbroedersklooster
Alverna Gld.

Valy 7.3
368

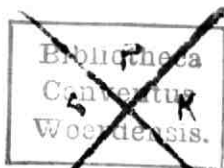
HET KRUIS EN CALVARIË

Aan hen die lijden,

NAAR HET FRANSCH VAN VICTOR VAN TRICHT S. J.

DOOR

ELISE VAN ESCH.

„Christo confixus sum cruci.”

„Ik ben met Christus gehecht aan het kruis.”

ST. PAULUS a. d. Gal. c. 2, v. 16.

LEIDEN,

J. W. VAN LEEUWEN,
Maarsmanssteeg.

1899.

IMPRIMATUR.

AMSTELODAMI,
die 7 Aprilis 1899.

H. J. BORGHOLS,
Libr. Cens.

Mijn God!

Ik schrijf deze bladsijden voor Uw aanschijn, in de meening ter hulpe te komen aan hen die lijden.

Gij hebt hen geroepen: „Komt tot mij, gij allen die lijdt en die den last des levens torscht, en nieuwen moed zal Ik u schenken.”

O mijn God, mocht het mij gegeven zijn ten minste een der diepst rampzaligen tot U terug te voeren.

AAN HEN DIE LIJDEN.

» **S**UGUM *grave super filios Adam, a die exitus de ventre matris eorum usque in diem sepulturæ in matrem omnium* ¹⁾.

Een zwaar juk is allen kinderen van Adam opgelegd van den dag af van hunnen uitgang uit den moederschoot, tot aan den dag van hunnen ingang in aller moeder.”

Dat juk is het lijden.

Bij zijne geboorte schreit het kind: 't is zijn welkomstgroet aan het leven. De zieltogende grijsaard perst tusschen de saamgetrokken oog-

---

1) Eccl. c. 40, v. 1.

leden de laatste koude, stille tranen: 't is zijn afscheid van het leven. En hoeveel andere tranen zijn er tusschen die eerste en die laatste gestort! Wie kan ze tellen, de bitterheden en smarten opgestapeld in het hart van den mensch, die een lang leven achter zich heeft!

Niemand ontsnapt aan dit juk. 't Is sinds den zondeval het lot van iederen mensch, die komt in de wereld, — de noodzakelijke, onvervreembare erfenis van een vader, die gefaald heeft; — 't is ons aandeel in de boetedoening, die een aanvang nam bij het begin der wereld, en die voort zal duren door alle eeuwen heen, totdat de laatste zoon des menschen sterft.

De wijsbegeerte, onmachtig, slaat zich voor het hoofd en zoekt; maar welke bewijsgronden zij ook aan een schakelt, de ware oorsprong van dit kwaad, van dit lijden, blijft haar een mysterie.

Het geloof, door goddelijke openbaring, vindt haar neergeschreven op de eerste bladzijde der heilige Schrift: »*Quia audisti vocem uxoris tuae et comedisti de ligno . . . .*¹⁾). Omdat gij naar den stem uwer vrouw geluisterd en gegeten hebt van den boom.”

---

1) Genesis c. 3, v. 17.

Maar, terwijl de wijsbegeerte redetwist en het geloof openbaart, lijdt de mensch!

De een, getroffen door eene zichtbare en verpletterende ramp, draagt als het ware op zijn voorhoofd den stempel van al het hartebloed, dat hij heeft vergoten; wij hebben deernis met hem en noemen hem ongelukkig.

Een ander gaat ons voorbij met al het ijdel vertoon van geluk: zijn oog straalt van vreugde, zijne lippen zijn geplooid tot een lach; . . . wij lichten dat masker niet op, wij gelooven hem gelukkig, wij benijden zijn lot. Ach, hoe vaak, zoo wij hem konden volgen in zijne uren van eenzaamheid, zouden wij hem bittere tranen zien storten en, met doorvlijmde ziel, de handen vastklemmen om het door doodsangst gefolterde hart!

Anderen kennen niet die groote wederwaardigheden des levens; een meer verholten, minder scherp geteekende kwaal ondermijnt hen: het gevoel van de ledigheid aller dingen. De walging van het eindige in al het aardsche is over hen gekomen, de verveling verteert hen: »de onverbiddelijke verveling, die op den bodem ligt van het leven,» zoo als Bossuet zich uitdrukt.

Daar is ééne zaak, die mij bijzonder treft in

de heilige Schrift. Zij teekent ons twee menschen : de een , getroffen door iedere soort van ellende , is arm na rijk te zijn geweest ; — hij is alleen , verlaten door zijne vrouw en al de zijnen ; — hij zag zijn zonen en dochteren sterven ; — hij ligt daar op eene mestvaalt en reinigt zijne wonden van het vuil met de scherven , daar verspreid.

Het is Job.

De ander , overladen met alle soorten van geluk , is rijk en machtig , hij is koning , hij is geleerd , hij is de wijste van alle menschen ; hij heeft den roem , hij heeft de vreugde des geestes en het genot der zinnen ; hij zetelt op een troon te midden der verblindende pracht zijner hofhouding !

Het is Salomon.

Ik ondervraag Job over het leven. Hij antwoordt mij : » *Taedet animam meam vitae meae* ¹⁾. Mijne ziel walgt van mijn leven. ”

Ik ondervraag Salomon en met dezelfde woorden , in denzelfden vorm antwoordt hij : » *Taeduit me vitae meae* ²⁾. Ik heb gewalgd van het leven. ”

---

1) Job c. 10, v. 1.

2) Eccl. c. 2, v. 17.

Wie zou niet getroffen worden door deze overeenstemming!

Is het leven dan voor niemand goedertieren?
Nee, het leven is goedertieren voor niemand!...

* * *

Maar indien het lijden onvermijdelijk is in deze wereld, bestaat er dan voor hetzelfde noch genezing, noch troost? Ik vraag het mij af.

Niet in zich zelf zal het menschelijk hart die vinden. »*Non est auxilium mihi in me,*» zegt Job verder. »Ik heb in mij zelve geen hulp gevonden.» Zeker, de mensch kan zijn verdriet verzetten; hij kan zich dompelen in een voortdurenden, afmattenden arbeid, hij kan zich werpen in de armen van het zingenot; hij kan daar zijn lijden vergeten en in een levendiger gevoelen het gevoel zijner smart als het ware verzwelgen. Maar men ontwaakt uit zulk eene verdooving, zooals men ontwaakt uit een droom, en dan vindt men in zich terug den wreeden prikkel der werkelijkheid; men had het zwaard vergeten, dat het hart doorboorde, maar dan doet het zich weer gevoelen; het steekt nog immer in de wonde, het snijdt, het kerft, het dringt immer dieper door.

Vergeten trouwens!... nemen wij aan, dat men vergeet. Volgt niet eene nieuwe smart op de vergetene smart? Brengt niet iedere dag de hare mede? Hoe lang blijft onze hemel wolkenloos? Wat zou dan de mensch in zich zelve vinden, om zich in zijn lijden te troosten?

Wat vermag hij tegen den dood, wanneer deze hem zijne dierbaren ontnemt? Wat vermag hij tegen de ziekte? Wat tegen den ondergang? Wat tegen het verlies zijner eer? Wat tegen den walg van het leven, tegen de oververzadiging der dingen?

Wat men den mensch kan vragen als wapen tegen zich zelf, het is wilskracht: het is, dat hij niet het hoofd late zinken en de handen niet neerlegge in den schoot, dat hij zijn hart hoog houde en zich een man betoone. »*Esto vir.*» Dat is alles. En nog, hoe dikwijls vraagt men het hem te vergeefs!

Zal het gewonde hart dan bij andere menschen troost vinden en genezing?

Ik ontken niet, dat de eene mensch door den ander getroost kan worden. Te vaak heb ik de krachtadige zoetheid der vriendschap ondervonden, om haar opbeurende macht te kunnen loochenen. Het doet zoo goed, wanneer

men lijdt, te steunen op het trouwe hart van den vriend, en zijne hand de onze te voelen drukken. En toch, helaas, die hulp van den mensch is ijdel, omdat zij komt van den mensch, die zelf ijdel en onmachtig is.

Als Rachel hare kinderen heeft zien sterven, snellen hare vriendinnen toe en weenen met haar. . . . Maar Rachel wil niet getroost worden »omdat zij niet meer zijn». De deelneming, die haar omringt, kan haar niet weergeven de dooden, die zij liefheeft. Wat anders beweent zij? . . . »*Quia non sunt*».

Wie heeft ze niet ondervonden, die wreede onmacht des menschen tegenover de droefheid van een vriend? Een rouw treft hem, zijn tijdelijke welvaart gaat ten onder, de hoop zijns levens wordt eensklaps uitgebluscht. . . . Hij lijdt, zijne ziel wordt gefolterd; gij snelt toe het hart van innig mededoogen vervuld, met uw eigen geluk zoudt ge het zijne willen terug koopen en, eensklaps, voor hem gekomen. . . . blijft uw mond gesloten, gij vindt geen woorden, uwe gedachten verwarren zich, gij kunt hem slechts in de armen sluiten en toeroepen: »mijn vriend, mijn arme vriend!»

O, ik weet het, men heeft van die geijkte

termen van rouwbeklag, geheel pasklaar gemaakt voor iedere gelegenheid; maar de ware vriendschap weet zoo goed hoe ijdel zij zijn, hoe geheel zonder troost, en zij versmaadt ze te bezigen. Slechts wie de smart niet begrijpt, kan ze uitspreken als de tooneelspeler zijn rol. Het is van die troostwoorden, dat Job zeide: » *Verbosi amici, consolatores onerosi audivi frequenter talia . . . . nunc autem oppressit me dolor meus* ¹⁾. Dergelijke heb ik dikwijls gehoord; (gij zijt) lastige troosters . . . . nu heeft mijne smart mij ter neer gedrukt”.

O, hoe zeldzaam is de vriend, die de smart van zijn vriend begrijpt! Hoe dikwijls ontwaart hij slechts, wat zich vertoont aan de oppervlakte, zonder te vermoeden, dat het kwaad dieper schuilt! . . . . En zoo God ons, als een zoeten troost in ons leven, eene dusdanige vriendschap schenkt, die begrijpt en met ons voelt, hoe menigmaal wordt zij ons ontnomen na enkele jaren, na enkele korte maanden! . . . . Wij verliezen onze vrienden, wij moeten hen achterlaten, zooals de balling de veelgeliefde vaderlandsche kust; zij sterven . . . . en wij blijven alleen,

---

1) Job c. 16, v. 2 et 8.

wij overleven de uitvaart en den rouw van ons hart.

O, neen, het is niet van den mensch, dat wij heul en troost moeten verwachten!

Wat blijft ons dan over? God.

* * *

Niets is zoo treffend in de heilige Schrift, als de onophoudelijke tegemoetkoming van God jegens den mensch. Om hem tot zich te roepen bezigt Hij de meest teedere vergelijkingen. Nu eens noemt Hij zich eene voedster, die haar zuigeling verwarmt aan hare borst, in hare armen: »*Tamquam si nutrix foveat filios suos*''¹⁾. Dan weer eene hen, die kloekend hare kuikens onder hare vleugelen verzamelt: »*Quemadmodum gallina congregat pullos suos*''²⁾. Een ander maal vergelijkt Hij zich bij een ouden, bedroefden vader, die de terugkomst van zijn zoon verbeidt, en die, als hij hem van verre ziet komen, toesnelt, hem omhelst en hem kust met tranen van vreugde. Wie herinnert zich niet de parabel van den verloren zoon? Dan weer, en het

---

1) I Thess., c. 2, v. 7.

2) Matth., c. 25, v. 37.

veelvuldigst, roept Hij de alles overheerschende moederliefde ter hulpe! »*Obviabit illi quasi mater* ¹⁾). Ik zal hem te gemoet komen als eene moeder." »*Quomodo si cui mater blandiatur ita ego consolabor vos* ²⁾). Als eene liefkozende moeder zal ik u vertroosten."

Is het niet, als wil Hij alle liefdebronnen uitputten om de lijdende zielen tot zich te trekken? Is het niet, als bidt en smeekt Hij haar toch tot Hem te komen?

En zoo zelden gaan wij tot Hem.

Waarom, waarom dan toch?

Vreezen we, dat Hij ons niet kan troosten, dat Hij onze tranen niet kan droogen?

Neen! Wij weten wel, dat die groote God in zich zelve alle goedheid en alle geluk bezit. Hoe dikwijls, als wij onze ziel tot Hem ophieven in het gebed, hoe dikwijls hebben wij het herhaald: »O mijn God, al wat daar in de wereld wenschelijk is of glorierijk, of eervol, of beminnelijk, dat alles is in U in den meest verheven graad, in allervolmaaktste zuiverheid, in allerinnigste eenheid, en dat van

---

1) Eccl., c. 15, v. 2.

2) Isaïas, c. 66, v. 13.

alle eeuwigheid af en met uitsluiting van alle onvolmaaktheden, die het geschapene aankleven. In U worden gevonden alle weelde en alle vervoering, al wat verheugt, al wat behaagt, alle vertroosting en alle genot, alle schoonheid en alle wellust, alle zaligheid en de voleinding van alle zaligheid. Alles wat zoet is, ontleent aan U zijne zoetheid; alles wat schoon is, dankt U zijne schoonheid, wat licht is, zijn glans; al wat leeft, dankt U het leven; al wat gevoelen heeft, dankt U het gevoel; al wat beweegt, dankt U zijne kracht, al wat geest en verstand is, zijne wetenschap, al wat volmaakt is, zijne volmaaktheid, al wat goed is, zijne goedheid" 1).

Wij weten en gelooven het. Wij weten en gelooven, dat God alleen ons kan vertroosten, omdat Hij alleen de bron is van geluk. En toch, ik herhaal het, wij gaan niet tot Hem; wij gaan tot de menschen, wij gaan tot het geschapene, tot het ijdele en machtelooze!

Van waar dat mysterie? Van waar die tegenstrijdigheid in ons zelve?

Ik zal het u zeggen.

---

1) Lessius.

Onze arme ziel wordt dermate terneergedrukt door ons lichaam, dat zij geen anderen troost kan smaken, dan die welke zich tot het lichaam richt. Wij zijn zoo gewoon aan het grove, stoffelijke leven van zinnelijk gevoel en instinkt, dat wij het leven des geestes, het leven der gedachte niet meer beseffen en begrijpen. God moest, om zoo te zeggen, zich vertoonen aan ons oog, Hij moest onze handen aanraken, tot onze ooren spreken, opdat wij Hem konden zien, gevoelen en hooren. De fijngevoeligheid onzer ziel is afgestompt, zoodat zij niet meer trilt van aandoening bij de teedere, geheimzinnige aanraking Gods.

Voorzeker, God, — die de opperste Meester is van den mensch en door dringt tot in de diepste diepte zijner natuur — God kan hem treffen, troosten, verblijden ook door het lichaam en de zintuigen. Hij kan hem in zijn vleesch, in zijne zenuwen en zijn gebeente de zaligste gevoelens van geluk doen smaken. Hij heeft het gedaan voor vele Zijner Heiligen, Hij doet het zelfs voor ons, en Hem weten wij dank voor de oogenblikken van zuivere ge-
neugte, waarvoor wij soms te vergeefs om of in ons eene tastbare, stoffelijke oorzaak zoeken.

Maar God is spaarzaam met die gevoelige inwerking, Hij bewaart ze, als eene hoogere en zeldzame belooning.

Gewoonlijk spreekt Hij tot ons en deelt zich aan ons mede door het verstand en door het geloof. 't Is de strenge vertroosting der ziel, die Hij ons schenkt, en, verweekelijkt als wij zijn door de ontzenuwende koestering der wereld, tellen wij die vertroosting zoo weinig, wij versmaden haar, zij schijnt ons zoo koud en van zoo luttel waarde.

O, welke dwaasheid is de onze!

* * *

Ja, welke dwaasheid! En toch, God heeft er deernis mede gehad. Hij, die wist, uit welk armzalig slijk wij zijn gevormd, Hij heeft zich verkleind tot op onze maat, Hij heeft zich vernietigd tot het aannemen onzer natuur, den vorm Zijner dienstknechten: »*exinanivit semetipsum formam servi accipiens*». Hij heeft zich bekleed met een tastbaar vleesch, zooals het onze, Hij heeft de taal gesproken, die onze ooren verstaan, Hij heeft geleefd in ons midden het leven, dat het onze is. Jezus Christus, het

Vleeschgeworden Woord, de God mensch geworden, zal aldus de trooster in ons lijden wezen, onze vriend, het hart ten toevlucht aan ons hart geopend. Alles in Jezus Christus is mysterie voor ons zwak, wijfelend verstand, maar van al de vraagstukken, die Zijne menschwording opwerpt, datgene wat mij immer het meest heeft aangetrokken, is te weten waarom Hij van Zijn geheele leven een zoo nauw weefsel van smart en lijden heeft gemaakt.... zoo zelfs, dat Hij zich in waarheid »den Man van smarte” noemen kon, »*vir dolorum*”.

Om aan den mensch het geloof en zijne plichten te leeren, om hem tot de aloude, vergetene wet terug te voeren, om dit alles met eene hoogere openbaring te bekroonen, hadden Zijne lessen en predikingen in ruime mate volstaan.

Om de gevallen menschelijke natuur te herstellen in de bovennatuurlijke orde, was het niet noodig, dat Jezus Christus zich aan het lijden onderwierp.

Om bij den rechterstoel Zijns Vaders onze zondenschuld af te lossen, ware de minste akte van eerherstel Zijnerzijds bij overmaat voldoende geweest.

Toch wilde Hij den kelk der boete tot op den bodem toe ledigen.

Waarom?

Waarom, volgens het woord der H. Schrift »moest" de Christus lijden?

Één antwoord weet ik slechts te geven: om aan ons te leeren, hoe wij lijden moeten.

O, welk een Meester! O, welk een voorbeeld!

Kom dan tot die goddelijke leerschool, gij die lijdt, en die niet weet hoe te lijden. Luister naar de stille leering, ons voorgehouden van de kribbe tot Calvarië, prent haar in uwen geest, grif haar in uw geheugen, draag haar, levend en warm, in uw hart. Zij zal wezen uwe sterkte en uwe kracht, uwe kloekheid en uw moed.

De heilige Augustinus noemt ergens de menschen: »*Filii Calvariae*, de zonen van Calvarië."

Ja, wij zijn de zonen van Calvarië. Daar is het, dat Christus ons heeft voortgebracht tot de genade; daar ook stort Hij in onze harten, zoo zwak uit zich zelve, eene draagkracht, eene onderwerping tegen alles bestand, en die ons zonder vrees of schrik, zonder wijfelende moedeloosheid vooral, den langen stoet van ellende doet gadeslaan, die zoo vaak zich door geheel een menschenleven voortbewegen.

En wat heeft de Meester dan gedaan?

In den rampspoedigen staat van het schepsel heeft Hij niets veranderd. Hij heeft het lijden niet van ons weg genomen, doch op eigen schouders heeft Hij het geladen: »Hij zelf heeft onze smarten gedragen. »*Vere dolores nostros ipse portavit* ¹⁾). Hij heeft het kruis genomen en is opgegaan naar Calvarië." Van dien dag af is het lijden voor den mensch geworden een glorievol teeken en als het zegel van zijn christelijken adeldom.

Beroem u dus op uwe smarten, gij die lijdt: gij zijt geroepen tot deelgenoot in het lijden van uwen God. »*Ad societatem passionum ejus*²⁾." Met Hem ga op naar Calvarië, bestijg die ruwe, onbegaanbare hoogten; geen stap zult gij er zetten, of uw voet zal de schreden drukken van den Gekruisigde. Geen traan zal uw oog ontvloeien, geen druppel hartebloed ter aarde vallen, zonder zich te mengen met het bloed en de tranen, die Jezus Christus daar voor u heeft vergoten. Ga op tot de kruin en zie wel toe. Beschouw dat voorhoofd, die handen, die voeten, die

---

1) Isaias C. 53, v. 4.

2) St. Paulus aan de Philipp., c. 3, v. 10.

verscheurde ledematen, die bebloede oogen, dat doorstoken hart! . . . Is uw hoofd als het Zijne met doornen gekroond, zijn uwe handen doorwond als de Zijne, is uw hart doorboord als Zijn hart, wees trotsch en fier! »Gij draagt in u de trekken van uwen Koning. *Stigmata Domini Jesu in corpore porto* 1).» »Gij hebt u bekleed met de gedaante van uwen God. *Configuratus morti ejus* 2).»

Maar de Christus heeft er zich niet toe bepaald het lijden glorieus te maken. Hij heeft het ook vreugdevol gemaakt en beminnelijk. »Ik vloeï over van vreugde te midden onzer beproevingen,» zeide de heilige Paulus, »*superabundo gaudio in omni tribulatione nostra* 3).»

Dit nu is der wereld een raadsel. Zij begrijpt niet, dat men het lijden kan beminnen: het is haar eene dwaasheid; en om wel aan te toonen, dat op Calvarië, aan den voet van het kruis, die dwaasheid de menschen heeft aangegrepen, noemt zij het de dwaasheid des kruises. Reeds ten tijde van Paulus oordeelde de wereld aldus: »Wij prediken

---

1) St. Paulus aan de Gal. c. 6, v. 17.

2) Ibid. aan de Philip. c. 3, v. 18.

3) Ibid. 2 aan de Corint. c. 7, v. 4.

Christus den Gekruiste, sprak de apostel, den heidenen eene dwaasheid. *Nos autem praedicamus Christum crucifixum . . . gentibus stultitiam* ¹⁾.”

Maar het doet weinig ter zake, dat de wereld het begrijpt.

Het feit is daar. 't Is eene waarheid, dat aan den voet van Calvarië een geslacht van menschen is ontsproten, dat het lijden heeft liefgehad, dat van het lijden heeft gemaakt den onafscheidelijken gezelschap van zijne pelgrimstocht, dat de droefheid heeft verkoren boven het genot, de vernedering en den smaad boven de glorie, de armoede boven den rijkdom. Het is niet minder waar, dat dit geslacht zich heeft voortgeplant en door goddelijke ontkiemingskracht nog heden ten dage heerlijke loten uitschiedt.

Onze wellustige eeuw ziet, even als in de eerste tijden der Kerk, uit haren schoot verrijzen boetelingen te vuur en te zwaard, begeerig om te lijden, wijl Jezus Christus geleden heeft. Onze onafhankelijke, oproerige eeuw ziet mannen de vernietiging der gehoorzaamheid najagen, omdat Christus gehoorzaam is geweest tot den dood. Onze eeuw, zoo dolzinnig verzot op het goud,

---

1) Ibid. I aan de Corint. c. 1, v. 23.

ziet mannen de armoede beminnen en »haar hoogschatten als hun allerzoetste meesteres”, zooals de heilige Franciscus van Sales zich uitdrukt, omdat Jezus Christus arm is geweest en van de openbare liefdadigheid heeft geleefd.

Wie zal het loochenen? En hoe dan niet erkennen, dat Jezus Christus in het lijden heeft neergelegd eene aantrekkelijkheid, die wij misschien niet kennen, waarvan wij de zoetheid niet weten te smaken, maar die door anderen wordt begrepen en die hen geboeid houdt? Gij vraagt mij naar het geheim van die wondervolle verandering? Zichier, het is de liefde! de liefde die alles zoet en dierbaar maakt, wat men lijdt voor den welbeminde . . . de liefde, ontvlamd bij het vuur van dien stillen, vertrouwelijken omgang tusschen het Hart van den Goddelijken Gekruiste en de arme harten der menschen, die zich scharen om Zijn kruis.

Vergeeten wij daarenboven niet de troostende woorden van den Apostel: »*Momentaneum et breve tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate aeternum gloriae pondus operatur.*— Want het tijdelijke en lichte onzer verdrukking hier beneden, werkt eene onmetelijke, over-

treffende zwaarte van heerlijkheid in ons 1).” Hij, die Jezus Christus van de dooden heeft doen opstaan, zal ons met Jezus Christus doen verrijzen. — *Scientes quoniam qui suscitavit Jesum et nos cum Jesu suscitabit* 2).” »Gelijk gij deelgenooten zijt van het lijden, zult gij het ook wezen van de vertroosting. — *Scientes quod sicut socii passionum estis, sic eritis et consolationis* 3).”

Gij, die lijdt, weldra zult gij bereiken — misschien hebt gij reeds bereikt — die hoogten des levens, waarop de toekomst meer weemoed dan hoop inboezemt. En al voortgaande op dien weg van uw leven, hebt gij allengs verloren die edelmoedige geestdrift, die gulle vreugde, die lachende droomen, die ongekunstelde, onervaren verwachtingen, al den tooi eener lente, die niet meer is. Dat alles is verflenst. De wind, die loeit om uw hoofd, is de herfstwind, die ontbladert. Gij moet afdalen, en de helling is steil, en aan het einde — ach, zoo nabij reeds, — wacht u de dood. Is

---

1) St. Paulus, 2 Cor., c. 4, v. 17.

2) Ibid., v. 14.

3) Ibid., c. 1, v. 7.

dan het leven zoo kort en de eeuwigheid zoo lang, kan de dood ieder oogenblik ons aangrijpen en neerwerpen in het graf, geloof mij, dan is het ons zoet te denken, dat het lijden, ons in dit leven ten deel gevallen, een vruchtbaar zaad is van geluk, uitgestrooid in de voren der eeuwigheid.

De christen gaat in zoo zoeten vrede ter ruste, als hij het moede hoofd neerlegt op het kruis van den Meester!

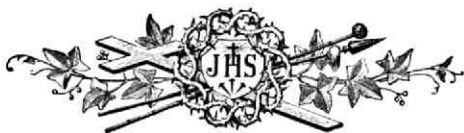

Het ligt geenszins in mijne bedoeling de navolgende bladzijden als eene gewone kruisweg-oefening voor te stellen; in de meeste gevallen zou zij te veel tijd vereischen.

Maar na aandachtige lezing zal men gemakkelijk de hier uitgedrukte gedachten terugvinden, wanneer men de staties van dien weg der smarte doorloopt.

En allen die lijden zou ik zoo gaarne dien weg willen aanwijzen.

De ware, de eenige troost is daar te vinden.

DE KRUISWEG.

Iste STATIE.

Jezus Christus wordt door Pilatus ter dood veroordeeld.

DOOR een der zijnen verkocht, door de romeinsche krijgsknechten geboeid, van den eenen rechter naar den anderen gesleurd door de Joden, die dorsten naar Zijn bloed, staat Jezus Christus daar eindelijk voor Pilatus. De laatste hoop van den onschuldige, hierbeneden, is de gerechtigheid. Het scheen dus, dat Jezus mocht hopen, even als later de heilige Paulus, op de onkreukbare rechtschapenheid der romeinsche rechtspraak.

Pilatus ondervraagt Hem . . . hij vindt in Hem

geene schuld; tot twee maal toe verklaart hij het luide, hij zal Hem dus vrijlaten! . . . . Neen, het volk wil, dat de Christus sterve, en het volk is daar, haatdragend, bloeddorstig, schreeuwend en tierend in den voorhof van het rechthuis. Pilatus, wijfelend reeds, kreeg eene ingeving van allerwreedst mededoogen: »Ik zal Hem met roeden laten slaan, zegt hij tot zich zelf, en als het volk Zijn bloed ziet, zal het deernis hebben.» En onder den geesel der Romcinen werd Jezus Christus met bloed overdekt. Maar het volk had geen deernis. De Christus moest sterven. Pilatus, ontstemd over zoo groote hardnekkigheid jegens een rechtvaardige, hoort zich door de priesters ingefluisterd: »pas wel op, als gij Hem niet veroordeelt, zijt gij de vriend des Cesars niet meer», en vrezend zijne plaats als landvoogd te verliezen, levert Pilatus den onschuldige over en roept uit: »Welnu, kruisigt gij Hem, ik wasch mij de handen, ik ben onschuldig aan het bloed van dezen rechtvaardige.» En hij liet zich een gouden bekken brengen, en hij wiesch zich de handen.

Jezus reikte de Zijne aan de soldaten, die Hem ter strafplaats zouden voeren.

Het zegevierende volk jubelde van vreugde.

Het ging den Christus zien sterven, het zette de krijgsknechten aan tot spoed . . . . Welk een feest voor de Joden, voor de Farizeërs vooral, zij gingen verlost worden van den prediker!

Jezus hoorde alles . . . . de lastertaal van zijne aanklagers, de lafhartige overgave van Pilatus, de beledigingen der menigte, hare vreugdekreten . . . . en Hij zweeg. Voor acht dagen juichte diezelfde menigte Hem toe: »Hozanna den Koning der Joden!»

Zijne oogen zagen rond naar Zijne Apostelen, naar hen die Hij lief had en Zijne broeders had genoemd.

Petrus, hun opperhoofd, had gebeefd voor de stem eener vrouw en Hem tot driemaal toe verloochend: »ik bezweer u, dat ik dien mensch niet ken. — *Non novi hominem.*» Judas, de verrader, had zich verhangen. De anderen waren gevluht op het eerste alarm en hielden zich schuil. En Jezus zweeg.

Hij zocht of Hij onder de menigte niet de zieken ontwaarde, die Hij had genezen, — de blinden, aan wie Hij het gezicht had weer gegeven, — de kreupelen, die Hij had doen gaan, — den hoofdman, wien Hij zijn gestorven kind had terug geschonken, — de weduwe van Naïm,

wier zoon Hij ten leven had opgewekt . . . . Niemand! Daar was wel een hoofdman, maar hij zag toe, dat het kruis zwaar en stevig genoeg aan een werd geklonken; . . . . daar waren wel vrouwen, maar dolzinnig riepen zij uit: »kruisigt Hem, kruisigt Hem? Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!» . . . . En Jezus zweeg.

Is er dan onder al dat volk niet één enkele, die zijne stem voor den Christus zal verheffen? Is er niet één hart, dat in dankbaarheid zich herinnert? Niet één mond om de zangen te herhalen, waarvan Jeruzalems heuvelen den nagalm nog hebben bewaard: „gezegend Hij, die komt in den naam des Heeren! Zalig de schoot, die U heeft gedragen, zalig de borst, die U heeft gevoed!”

Neen, niemand! Jezus is alleen, verraden, verkocht, verlaten . . . . alleen in de handen Zijner beulen. En Jezus zweeg!

* * *

Mijn God, durf ik het wagen onze nietige smarten bij Uwe opperste smart te vergelijken?

Wij ook, wij hebben in deze wereld den kelk van den laster te ledigen. Men beschul-

digst ons van kwaad, waarvan het denkbeeld zelfs ons vreemd bleef. Men dringt door in de verborgenheid onzer gedachte, om er plannen en voornemens te ontdekken, welke wij nimmer hebben gekoesterd. Men vervalscht onze woorden en legt ze uit ten kwade. Aan onze reinste genegenheden geeft men den schijn van verfoeilijken hartstocht. Wat wij doen in kortzichtige onberadenheid, wordt ons aangewreven als boosaardigheid en kuiperij. Afgunstigen trachten ons te verscheuren.

Worden wij begrepen, worden wij geacht door de wereld, zooals wij meenen er recht op te hebben? . . . .

Laten wij dit lijden dragen met geduld, en zwijgen wij zoo als de Christus. Verduren wij de miskenningen, de verachting, den smaad! . . . . Wat is ons lijden, vergeleken bij het lijden van onzen Meester? . . . . En Hij zweeg!

Leeren ook wij te zwijgen!

Wij ook, wij hebben rechters, onze natuurlijke beschermers, de verdedigers van ons goed recht. Nu eens is het een vader, eene moeder, een echtgenoot, eene overheid, welke dan ook, soms is het een vriend, wiens achting ons meer ter harte gaat dan alle meening der wereld.

Hebben zij ons immer naar waarheid beoordeeld?

Helaas, menigmaal vonden wij bij hen noch hulp, noch steun. Zij hebben geloofd aan wat de groote menigte uitschreeuwde, zij hebben ons veroordeeld zooals deze, en zelfs door hen bleef onze onschuld miskend en veracht. »O, indien een vijand mij aldus had veroordeeld, ik zou het in stilte hebben verdragen, maar gij wiens ziel één was met mijne ziel! — *Quoniam si inimicus homo maledixisset mihi sustinuissem utique, tu autem homo unanimes!*”¹⁾

Laat ons zwijgen!

Wij hadden den menschen goed gedaan, met toewijding, met zelfopoffering misschien hebben wij getracht hen gelukkig te maken . . . . Waar zijn zij, nu dat ik zelf lijd? Ik telde het goud niet, dat ik hen in den schoot wierp. . . . Waar zijn zij, nu dat de ondergang mij bedreigt?

Zij zijn gevlucht! . . . Wie weet, misschien hebben zij mij verraden en verkocht!

Ik heb liefgehad, geheel mijne ziel had ik met mijne liefde gegeven, ik leefde slechts voor hem, dien ik beminde. Mijne gedachten waren voor hem, bij dag en bij nacht, en mijn arbeid en

---

1) Ps. 54, v. 14.

mijne eer, en mijn geluk en geheel mijn leven.

Waar zijn zij, die ik beminde? waar is de vriend mijner ziel?

Daar is een dag gekomen, waarop hij mij heeft verlaten aan den zoom van den levensweg, als den nutteloozen last, dien men niet langer torsen wil . . . . ik ben alleen! . . .

Leer met Christus te zwijgen!

* * *

Jezus was persoonlijk onschuldig. Hoewel Hij ons aller zonden op zich had genomen, die zonden vielen niet onder de rechtsmacht van Pilatus. Aan hem en aan Zijne beschuldigers kon Hij een vlekkeloos voorhoofd toonen en een hart zonder smet.

Maar wij, die ons beklagen over de aantijgingen, het oordeel, de verlatenheid, waarvan wij de slachtoffers zijn, kunnen ook wij dat zuivere voorhoofd, dat smetteloze hart vertoon? Zijn wij in waarheid onschuldig? Wellicht, ja, aan het feit waarvan wij de schande te dragen hebben; . . . . maar voor hoeveel andere feiten zou het schaamrood ons op de wangen komen, waren zij niet in het diepst van ons zelve verborgen?

Wie is de mensch, die voor het oog der wereld zou willen verschijnen, zooals hij zich zelve kent voor zijn geweten, met blootlegging van al zijne daden, van al zijne gedachten, van al wat hij wenscht, van al wat hij betreurt, van al zijne hartstochten?

Dan eerst zouden wij beoordeeld worden naar onze werkelijke waarde . . . . Wel hoe dan, wij beklagen ons, omdat men een tipje heeft opgelicht van den sluier, waarmede onze eigenliefde zoo zorgvuldig onze laagheden bedekt houdt! Maar indien alles eens bekend ware! . . . En wij durven ons verongelijkt rekenen!

Christenen, laat ons toch zwijgen! En ook bij het onrechtmatig vonnis der wereld buigen wij met gelatenheid een hoofd, waaraan alleen het berouw recht verleent zich weer op te heffen. *Iuste patimur* . . . . Wij lijden en het is rechtvaardig, men veroordeelt ons en het is recht. Jezus liet zich veroordeelen, Hij leed in stilte. Onschuldig, wilde Hij onze zonden uitboeten: wij die schuldig zijn, zullen onze boetedoening met de Zijne vereenigen en met Hem ons vonnis in onderwerping dragen. Lijden wij met Hem in stilte de miskening onzer vrienden, de aanklachten onzer vijanden en hun vervolging, de

---

minachting, het verraad. Nemen wij al het leed, dat de menschen ons aandoen, en laden wij het op onze schouders . . . . Wat is er de zwaarte van, vergeleken bij de zwaarte van het kruis, dat men voor Jezus Christus gereed maakt?

IIde STATIE.

Jezus neemt het kruis op Zijne schouders.

ALLES is gereed: het kruis is incengeslagen, de Romeinsche soldaten staan onder de wapenen . . . . Naar Calvarië! . . . . De menigte stelt zich op, voor aan den stoet gaan de kinderen, zingend en klappend in de handen . . . . zij gaan een mensch zien sterven. Dan volgen de priesters van het Sanhedrin, met moeite verbergen zij de geheime vreugde huns harten onder den uiterlijken schijn van hoogen ernst . . . . O gij, die in den naam van God uw bloed-dorstigen haat durft prediken, o gij, die onder den dekmantel van de wet en de profeten uw lage wraak verbergt, wat heeft de Christus u gedaan?

Daarna komt de verdwaasde menigte, het betaald gepeupel, dat op den Christus spuwt

en Barrabas omhelst, het gepeupel der achterbuurten en der dagen van oproer. Kom, onschuldige Christus, het uur is geslagen. . . . Vooruit! Soldaten zetten het kruis overeind, alvorens het op de goddelijke schouderen te laden; daar verheft het zich, en zijne donkere lijnen teekenen zich scherp af tegen den hemel. En, als ontwaakte Jezus uit andere gedachten, daar ziet Hij dat kruis, Zijne oogen stralen, een glimlach speelt om Zijn mond, Hij strekt de armen naar hetzelfde uit, Hij neemt het aan, Hij kust het, Hij laadt het op Zijn schouder, met beide handen omknelt Hij dat kruis, en dan gaat Hij op . . . . naar Calvarië, naar den dood!

En de menigte joelt en schreeuwt altijd. Tusschen die kreten door hoort men het verward geluid der ruwe gesprekken, die zich kruisen, der lage scherts, die met gemeenen schaterlach wordt begroet en beantwoord. Men duwt, men dringt vooruit, men zou de rij der krijgsknechten willen verbreken om den veroordeelde meer van nabij te zien en Hem gemakkelijker te kunnen beleedigen. En let hier wel op, hoe de Joden zich zelve tegenspreken: zij, immer gereed tot iederen opstand tegen

het romeinsche gezag, — zij, trillend van verontwaardiging bij de herinnering aan de oude wet en het oude vaderland, — zij, zoo slecht gekromd onder het vreemde juk, zoo vol haat jegens den Cesar, zij juichen de krijgsknechten des Cesars toe, zij klappen in de handen, omdat een jood als zij ter dood wordt gebracht, een jood van oproer tegen den Cesar beschuldigd . . . . Om het bloed van den Christus te zien stroomen, hebben zij zich de vleiers van Cesar gemaakt, zij, de oproerigen! . . . . zij hebben gekropen, zij, de hooghartigen! . . . . O laagheid van den menschelijken hartstocht! . . .

Jezus gaat in stilte voort te midden van alle beledigingen, die zich boven Zijn hoofd opstapelen als een gewelf van hoon en smaad. En immer is Hij alleen, zonder een enkelen getrouwe, zonder een enkelen vriend!

* * *

Maar welk een les geeft ons hier de Meester! . . .

Het kruis, dat wij te dragen hebben, is het lijden, en wat doen wij?

Wanneer het ons van verre bedreigt, lang voor het ons heeft bereikt, bij de eerste aankondiging ervan, bij de enkele gedachte aan

deszelfs mogelijkheid, kwellen wij ons van te voren; wij kermen onder de slagen, die nog niet op ons zijn neergekomen, wij loopen de smart vooruit en voegen willekeurig, bij het lijden dat ons treft, het lijden dat zal, of dat zou kunnen komen. Onze losgelaten verbeelding vermeerdert bij voorbaat de grootte van ons leed. Hoe vaak hebben wij geweend over rampen, die ons nimmer hebben getroffen. Nuttelooze, kinderachtige tranen! Hield Jezus zich bezig met het kruis, toen de beulsknechten den kruisboom velden, toen zij het hout aaneenklonken, toen zij het aansleepten? Neen, in kalme onderwerping verliet Hij zich vol liefde op de Voorzienigheid Zijns Vaders! Laten ook wij de toekomst rusten . . . het heden, arme ziel, is immers reeds zwaar genoeg? De toekomst behoort aan God! Hij alleen weet wat lijden of geluk Hij ons nog zal toemeten. Wat ook gebeure, slechts Gods wil zal ons geschieden!

Leggen wij ons dan neder in de armen der Voorzienigheid Gods, ons hart gedrukt op het Zijne; vleien wij ons dicht tegen Hem aan, zoo als het kieken, dat bevend zich verbergt onder de vederen en tegen het harte der moeder.

Maar staat daar het kruis overeind vóór den

Christus, hoe aanvaardt Hij het dan! Hoe breidt Hij de armen uit, vreugdevol en met zoeten glimlach! En wat doen wij? . . . .

Groote God, wij sluiten de oogen om toch niet te zien, wij wenden het hoofd af met een kreet van ontzetting, wij strekken de armen uit, maar om het kruis terug te werpen, voor het onze schouders aanraakt . . . . wij vluchten, en het achtervolgt ons, ... het heeft ons bereikt, het stort op ons neer, en dan, als alle hoop ons begeeft, vallen wij ter aarde onder zijn wicht en als verpletterd blijven wij liggen zonder kracht, zonder moed, in machteloosheid en wanhoop.

Is dat mannenmoed? — Hoe vol smart het leven soms moge wezen, God meet haar af volgens onze krachten. Vergrooten wij dan niet ons leed ter verontschuldiging van onze weekhartigheid; hoe zwak wij ook zijn, wij vermogen meer tegenover het lijden.

O, indien ook wij, rechtstaand en met opgeheven blik het kruis durfden aanschouwen, het zou ons niet zoo schrikwekkend voorkomen. . . . Indien ons verstand onze dwaze, kinderachtige verbeelding kon breidelen, wij zouden de donkere kruisarmen niet zien groeien en zich uit-

strekken over onzen geheelen gezichtseinder, wij zouden weten, dat alles voorbij gaat hier beneden, zelfs de smart en zelfs het lijden.

En vooral wanneer onze oogen voor hooger licht zich konden openen door een levend, krachtdadig geloof, hoe zou de sluier der zichtbare dingen wegvallen van voor onzen blik.... Niet de romeinsche soldaten brengen dan het kruis, 't is God die het zendt.... Het is geen foltertuyg, maar een werktuyg tot geluk en glorie.... Die dood is geen wraakoefening der menschen, niet het werk van een vijand, 't is een gave Gods, 't is het goud, dat ons de eeuwige zaligheid koopt.

* * *

En hoe is dit alles mogelijk? Hoe wordt het kruis in de oogen der getrouwe ziel het werktuyg van haar geluk en van hare glorie? Wijl het kruis zuivert de ziel door het kwaad besmeurd, wijl het vrijkoopt de ziel aan het kwaad verkocht, wijl het kruis het middel is ter voldoening van de boete, die haar is opgelegd.

Het valt den mensch hard schuld te bekennen, zijne eigenliefde komt er tegen op en lijdt er onder. Maar hoe hij tegenstreve, zijn geweten

dwingt hem er toe. Het roept in ons luider dan al het gedruisch, dat wij maken om zijne stem niet te hooren, en — getuige van onze zonden, — daagt het ons ter verantwoording bij dag en bij nacht . . . . Hoe dan te ontkennen in tegenwoordigheid van dat geweten, dat alles heeft gezien, alles gehoord, dat immer tegenwoordig was tot in de diepste schuilhoeken van ons hart?

Die eigen bekentenis aan ons zelve valt ons hart, maar wat is zij vergeleken bij de blootlegging onzer feilen voor den rechterstoel der menschen! O, hoe verzet zich ons hart bij die gedachte, tot wat huichelspel leenen wij ons om er aan te ontkomen! Wat middelen denken wij uit, wat moeite getroosten wij ons om alles te verbergen!

En toch, zwaarder dan dit alles is ons het dragen zonder morren van de straf om onze misdaden verdiend, de uitboeting van het kwaad, dat wij hebben bedreven!

Waarlijk, men zou zeggen, dat wij nimmer den Christus hadden aanschouwd!

»O Jezus, onschuldige Jezus, roept Bossuet uit, moet Gij bekennen de doodstraf te hebben verdiend? Mijne broeders, het moet, het moet!

De menschen betichten Hem van misdaden, die Hij niet heeft begaan, maar God heeft op Hem geladen onze ongerechtigheden en voor deze gaat Hij eerherstel geven ten aanschouwe van hemel en aarde. Zoodra Hij het kruis ontwaart, waaraan Hij weldra zal worden geklonken, roept Hij uit: »o mijn Vader, Ik heb het wel verdiend, niet voor de misdaden Mij door de Joden aangewreven, maar voor die, waarmede Gij Mij belast. Kom, o kruis, dat Ik u omhelze, het is rechtvaardig, dat Ik u drage, omdat Ik u zoo zeer heb verdiend.» In die gevoelens neemt Hij het kruis op Zijne schouders, Hij verzamelt al Zijne krachten om het te sleepen tot op Calvarië; en als Hij het op Zijne schouderen laadt, belast en bekleedt Hij zich op nieuw met al de schulden der wereld, om ze op dit schandhout te gaan uitboeten.”

Aldus doet onze Meester.

En wij, zouden wij weigeren de straf onzer persoonlijke zonden te ondergaan! . . . . Zouden wij terugdeinzen voor het kruis, dat wij zoo wel hebben verdiend! . . . .

Neen, met Gods hulp, neen!

IIIde STATIE.

Jezus valt onder het kruis.

JEZUS schreed voort onder het zware kruis. Sinds de krijgsknechten, op aanwijzing van den verrader, Hem in den hof van Gethsemani hadden gevangen genomen, ja, zelfs sinds het laatste Avondmaal had Jezus Christus niets genuttigd. In den kerker van Annas, den Hoogepriester, had Hij den nacht zonder rust of slaap doorgebracht; Hij had in den vroegen morgen het arglistig verhoor van dien eersten rechter ondergaan. Toen had men Hem gesleept voor Caïphas, van daar naar Pilatus; Pilatus had Hem gezonden naar Herodes, die Hem den witten spotmantel der zinneloozen had omgehangen. Weer was hij teruggevoerd naar Pilatus onder scheldwoorden en vervloekingen van een losgelaten gepeupel; Pilatus had Hem doen

geeselen en de zweepslagen der Romeinen hadden met bloedig diepe sporen Zijn onschuldig vleesch doorploegd. Vaak gebeurde het, dat het slachtoffer bezweek onder die riemen en geesels; Jezus was staande gebleven, maar Zijn bloed had gestroomd uit duizenden wonden. En had men zich daarna niet de vreugde verschaft dien »koning der Joden», door de Joden overgeleverd, met doornen te kronen! Van Zijn aanbiddelijk gelaat, van geheel Zijn hoofd had het bloed gevloeid in purperen stralen; het had afgedropen tot op Zijn gezegende schouderen.

En het was, toen Zijn levenskrachten aldus waren uitgeput, terwijl Zijn geopende wonden nog voortbloedden onder Zijne kleederen, dat Hij met zooveel geestdrift het kruis had aanvaard.

Maar in spijt van dien grooten moed, was Zijn arm lichaam ten einde toe uitgeput; Zijne borst zwoegde, Zijne ledematen, langen tijd ondersteund door eene wilskracht sterker dan Zijn lijden, bezweken ten leste, Zijne knieën wankelden, Hij viel, . . . en het kruis stortte neer op Hem.

Dat bracht ontsteltenis te weeg onder het volk, het meende zijn prooi te verliezen. Toen

het zag, dat de Christus nog leefde, was het gerust en hief met nieuwe woede zijne smaadkreten aan. De romeinsche soldaten hielpen den veroordeelde op ruwe wijze weer op de been, en zonder deernis voor dien jood, die toch ging sterven en dien zij minachtten zooals geheel Zijn geslacht, wierpen zij het kruis weer op Zijne schouders en dreven Hem voort zonder Hem een oogenblik van verpozing te gunnen. En Jezus, bleek en bebloed, ging voort.

* * *

Kloekmoedig zijn kruis opnemen, de smart aanvaarden als God ons dien beker te drinken geeft, 't is een groot en edel hart eigen. Het is de eerste schrede op den weg naar Calvarië. Hoe zwaar het moge wezen, de christen is er toe in staat. Eene zekere opwinding van de eerste ure, die een verheven gemoed bezielt bij het verrichten van eene groote daad, of het dragen van eene zware beproeving, zijn zeer menschelijke gevoelens, die ons helpen tot eene heldhaftige aanvaarding.

Bijna geen grootmoedig hart, dat in den aanvang niet tot het martelaarschap bereid is.

Maar er is iets zwaarder dan het lijden, het

is de aanhoudendheid van het lijden. Wanneer de opwinding en de geestdrift voorbijgaan, wanneer de mensch, teruggedaald tot zijn gewoon peil, zich van aangezicht tot aangezicht met het voortdurende lijden bevindt, o, hoe zwak is hij dan! . . . . Lijden één dag lang, ja, de mensch kan het, in zijn hart vindt hij daartoe moed en kracht, maar lijden gedurende weken, maanden, jaren, altijd dezelfde smart, altijd dezelfde foltering, altijd hetzelfde zielsverdriet . . . . dat is te veel voor zijn zwakken wil . . . . en uitgeput stort hij neder onder het kruis.

Ondervraag die arme gewonde ziel, door hare tranen heen zal zij u antwoorden: »o, dat lijden is te zwaar, ik heb geen moed het te dragen, waarom laat God mij niet sterven! . . . . Hoe zoet en welkom zou de dood mij zijn! . . . .»

God verhoede, dat ik ooit den mensch die bezwijming van zijn wilskracht, die uitputting van zijn moed zou verwijten, daar Jezus Christus zelf nederstort ter aanmoediging in dat lijden. Voorzeker noch de wil des Meesters, noch Zijn moed begaven Hem; slechts de zwakte van Zijn lichaam houdt geen gelijken tred met de geest-

kracht Zijner ziel. Bij ons, arm als wij zijn, stort alles neer, ziel en lichaam, en onze wil bezwijkt met onze krachten.

O goddelijke Meester, hoewel begrijpt Gij ons arm hart! Gij wist dus, dat onze moed slechts een enkel uur, een enkel oogenblik staande blijft, dat onze kracht vervliegt als een ademtucht, als een licht, dat even straalt en dan in den donkeren nacht verdwijnt . . . . Neen, het verwondert U niet, ons zoo zwak te zien en ons vallen is U geen reden om U van ons af te wenden. Gij hebt deernis met ons gehad, Gij hebt willen neerstorten zooals wij.

Maar Gij, o Jezus, Gij richt u weer op! Zullen wij niet Uw voorbeeld volgen? Zullen wij ter aarde blijven liggen zonder eene nieuwe poging om op te staan? Op, christenziel! hervat uw kruis, zooals Jezus Christus het Zijne weder heeft opgenomen en treed voort met Hem!

* * *

Maar 't is niet alleen in de smart, dat wij ons weer moeten oprichten, want 't is niet alleen in de smart, dat wij bezwijken. De weg van den plicht is een andere weg van Calvarië, en helaas, op dien weg hoe menigmaal storten

wij neer! De plicht valt den mensch vaak bitter en zwaar; om hem waarlijk lief te hebben wordt een streng hart vereischt. En terwijl de plicht zich aan ons voordoet onder een ruw en koud uiterlijk, omgeeft de hartstocht ons zoo lachend en warm, zoo verlokkend, zoo vleierend. En zoo leeft de mensch tusschen die beide tegenstrijdige aanzoekingen, van het oogenblik af dat zijn verstand ontwaakt, tot het uur van de eeuwige rust des doods. Wat is in die spanne tijds zijne geschiedenis? Ik zonder enkele heiligen uit, weinigen nog in getal, door God met bijzondere genade voorkomen.

Wat is de geschiedenis van den mensch tusschen zijn geweten en zijne begeerten, tusschen zijn plicht en zijn hartstocht?

't Is de geschiedenis van die vaartuigen, door tegenwind heen en weer geslingerd, die hun zeil nu ter rechter-, dan ter linkerzijde uitspannen om vooruit te komen . . . . Zoo gaat de mensch van den een naar den ander, hij verlaat den plicht voor den hartstocht, hij keert terug tot den plicht, hij loopt andermaal over naar den hartstocht, en aldus gaat zijn leven voorbij.

De geredden, de uitverkorenen zijn zij, die immer wederkeerend tot den plicht zich op zijn

pad bevinden, als de onzekere ure slaat, waarop God hen tot zich roept. De vervloekten, de verlorenen zijn zij, die het worstelen moede, met gestreken zeilen zich aan het kwaad overgeven.

Nog eens, dat vallen en hervallen is menschelijk: hij die er geen deernis mee heeft, noch mededoogen met derzelve arme slachtoffers, hij bezit niet den waren geest van Christus.

Kwam hij in aanraking met eene ziel, hij zou haar tot wanhoop kunnen voeren. — »*Nescitis cujus spiritus estis.*»

Maar het is noodzakelijk dat de gevallen opsta, al ware hij honderd- al ware hij duizendmaal neergestort, al ware iedere schrede een val geweest, hij moet, hij moet opstaan . . . . God is immer bereid ons vergiffenis te schenken, hoe dan zouden wij niet immer bereid zijn Hem die vergiffenis te vragen?

Ach, arme zielen, om Gods wil, ik smeeek het u, verliest nimmer den moed! Als eene moeder haar kindje leert loopen, heeft zij dan geen medelijden, wanneer het valt? En hoe vaak doen zijn wankelende voetjes een misstap! Maar zoo haar kind bovendien gebrekkig en verlamd ter wereld is gekomen, zal de moeder dan wel ooit

---

verstoord kunnen wezen? Ach zij zou geene moeder zijn! Welnu is de liefde die God ons toedraagt niet grooter dan die der teederste moeder? Weet Hij niet, dat wij in deze wereld gekomen zijn verblind naar den geest, verlamd in onzen wil? En God zou geen mededoogen hebben!

Ja, het kwaad vertoornt Hem, onze zonden zijn Hem een gruwel, maar bij de eerste poging der ziel om zich tot Hem te wenden en op te staan, o hoe liefdevol breidt Hij naar haar Zijne armen uit.

Wat het dus kosten moge, arm hart, sta op, sta op!

IVde STATIE.

Jezus ontmoet Zijne lieve Moeder.

DE vluchtende leerlingen hadden zeker getracht aan Maria het vreeselijke van 's Heeren toestand te verbergen, maar weldra ingelicht door de geruchten, die zich als een loopend vuur hadden verspreid, spoedt zij zich voort . . . . Haar Zoon! zij wil haar Zoon ontmoeten! De liefde verhaast haren tred, de angst doorvlijmt haar 't harte. Door de nauwe straten van Jerusalem weet zij den afstand te bekorten, en eensklaps, bij eene kromming van den weg staat Jezus voor haar, bleek, bebloed, gebukt onder het kruis, dat Hem schier verplettert . . . .

O moeder, is dat uw kind! . . . .

Een angstkreet ontsnapt aan Maria, noch de menigte, noch de krijgsknechten houden

haar tegen, en snikkend slaat zij de armen om den hals van haren Zoon en overdekt Hem met kussen. »*Nec potuit dicere verbum*», zegt de heilige Bonifacius: »zij kon geen woord uiten». Zij sprak dus niet, zij weende slechts en ook op de lippen van Jezus Christus legt de overlevering geen enkel woord. Is het voor moeder en Zoon wel noodig te spreken, om elkander te begrijpen! Hunne tranen spreken genoeg en hun harten, die tegen elkander klopten.

O Maria, arme Maria, ziedaar dan uw Kind, uw eenigste, de welbeminde van uwen schoot! Uw Jezus zoo goddelijk schoon, dien gij zoo menigmaal op uwe knieën in slaap hebt gewiegd, dien gij met zoo innige teederheid hebt geliefkoosd, — uw Jezus, dien gij in Egypte gingt verbergen, om Hem te ontrukken aan de afgunst van Herodes, — uw Jezus, die na dertig jaren onder uw maagdelijk oog te hebben geleefd, u had verlaten om Zijn volk te onderrichten en te redden, — ach zie, wat Zijn volk van Hem heeft gemaakt! O, verlaat Hem nu niet meer, moeder, verlaat uw Zoon niet meer, Hij gaat sterven!

Er is in den blik der moeder eene overweldigende kracht, als bij instinkt doet hij volk

en soldaten wijken, zoo als later, naar men zegt, te Florence bij den angstkreet en den blik eener moeder een leeuw het kind losliet, dat zijn prooi was geworden. — Maar weldra werd dit betere gevoel door de opbruischende lage driften overstemd. Men rukte Jezus los van Maria, de stoet, een oogenblik opgehouden, zette zich weer in beweging en vervolgde zijnen weg. En Maria, tusschen de menigte, ging voort met Jezus.

't Was als had het ontmoeten Zijner lieve moeder aan Jezus nieuwe krachten geschonken. Één minnend hart ten minste vergezelde Hem op den weg der smarte. Hij was niet meer alleen om te lijden!

* * *

Ik dank U, Heer, wijl Gij hebt toegelaten, dat het eerste liefdeblijk op den smartvollen weg U door een moederhart werd aangeboden. O, de liefde eener moeder! wat is elke andere liefde vergeleken bij haar! Heer, zij verdiende tot U te komen en U te troosten vóór elke andere liefde. Andere liefdeblijken zullen U ook geworden, o mijn God, doch als bij toevoeging, deze zal U niet meer ontbreken.

Ziedaar dan de eerste troost, die Jezus ten deel valt. Ik neem de les des Meesters in hare meest natuurlijke beteekenis. Gij lijdt, mijn zoon, welnu, ga tot uwe moeder, in hare armen zullen uw tranen zich zoo gemakkelijk droogen! Maar wat behoef ik u dien raad te geven. Als van zelf voelt het lijdende hart zich tot het moederhart getrokken! En als eene moeder de smart ziet van haar kind, o hoe week en zacht weet zij haar stem te buigen, hoe warm, hoe troostend en teeder hare liefkozingen te maken! Hoe voelt men dat zij het is, zij met haar kind, het vleesch van haar vleesch, het bloed van haar bloed, het leven van haar leven . . . . Zie naar Monica en Augustinus aan den oever der zee, waar de golf aan hunne voeten komt breken. Maar wat spreek ik van Monica en Augustinus, hebben wij zelf geene moeder gehad? Hebben wij haar vriendelijk oog, haar zoeten glimlach niet aanschouwd, haar teedere woorden opgevangen, heeft zij niet onze wangen gestreelt, onzen mond gekust?

Wie kan het hebben vergeten, dat zij de ware toevlucht onzes harten was? Maar, helaas, indien de mensch een weinig in het leven is voortgetreden volgens den gewonen loop der

dingen, dan rest hem doorgaans van die onuitsprekelijke liefde niets anders dan de herinnering! Om tot zijne moeder te gaan moet hij de verblijfplaats der dooden bezoeken, en wat vindt hij daar? Een weinig stof, dat niet meer hoort, dat niet meer tot hem spreekt! Wel hoe, is dat alles wat ons overblijft van haar, die ons zoo teeder heeft liefgehad?

Ach, wanneer toch zullen wij de grove menschelijke gevoelens afleggen om eindelijk te gelooven en bij het licht des geloofs te leven?

Onze moeder gestorven? Neen, zij leeft, zij ziet, zij hoort ons, zij heeft ons lief en door de geheimzinnige sluiers heen, die het ballingsoord scheiden van het vaderland, de aarde van het hemelsch paradijs, weet zij ons met troostende teederheid te omgeven. Waarom dan gaan wij niet tot haar? Waarom leggen wij haar onze ellende niet bloot? Waarom toonen wij haar niet ons arm gebroken hart?

Maar dit is niet alles: op den berg van Calvarië, dien de Christus bestijgt, zal eene tweede moeder ons gegeven worden.

De Maagd, die haar snikken onderdrukt en haar tranen inhoudt, terwijl zij haren Zoon op den lijdensweg volgt, Maria, de koningin der

smartten, zal onze moeder worden. Zij ook zal vol liefde zich over ons heen buigen, evenals over haar kind. Zij ook zal deernis met ons hebben en vol medelijden ons gadeslaan. Zij ook zal ons door hare tegenwoordigheid troosten en opbeuren.

Moed dan, o mijne ziel, evenmin als de Meester zijt gij in uw lijden alleen: daar zijn twee harten, die met u weenen, die u liefhebben en u troosten. Al waart gij door allen verlaten, geheel alleen op de wereld, alleen met uwe smart, die twee harten zouden nog met u zijn: het hart uwer moeder en het hart van Maria, de moeder van Jezus, uwe moeder ook. Gij lijdt, mijne ziel, maar gij lijdt minder dan de Meester, en toch mogen uwe lippen met de Zijne heul en vertroosting putten aan denzelfden beker.

* * *

Die troostende macht van Maria, de ware moederliefde, die zij toedraagt aan allen die lijden, de teederheid waarmede zij hen omringt... is het wel noodig over dit alles uit te weiden? Ieder christenhart immers weet het bij onderzanding! Zij is zoo in den volsten zin des woords

onze moeder! »Soms», zegt Bossuet, »zult gij eene moeder op geheel bijzondere wijze een vreemd kind zien liefkozen, enkel en alleen omdat het op haar kind gelijkt. Juist aldus, zal zij denken, legt het zijne handjes, aldus ziet het rond, dit is zijne houding en zijne wijze van doen. Eene moeder ziet zoo scherp tot in de kleinste bijzonderheden. En wat is dit anders, zou ik durven vragen, dan een gang, die de liefde der moeder onderneemt, om haar kind te zoeken overal, waar zij maar iets van hetzelfde kan ontdekken, onvoldaan als zij is met het alleen in zijn eigen persoon te beminnen. En indien zij aldus bewogen wordt door eene flauwe gelijkenis, wat zullen wij dan zeggen van Maria als zij in der christenen ziel de onsterfelijke trekken ontwaart van de volmaakte schoonheid haars Zoons, door Gods vinger zoo overheerlijk daar in gegrift. En niet slechts zijn wij de levende afbeeldsels van den Zoon Gods, wij zijn ook Zijne ledematen, met Hem vormen wij één lichaam, welks Hoofd Hij is, wij zijn, zooals de Apostel leert, Zijn lichaam en Zijne vervolmaking . . . . Dat is het, wat de liefde der heilige Maagd zoo grootelijks op ons aftrekt, dat geene moeder haar gelijkt . . . .

Gaat dan, christenen, gaat tot die onvergelykelijke moeder. Geloofst, dat zij u niet zal onderscheiden van haar welbeminden Zoon, dat zij u zal beschouwen als »het vleesch van Zijn vleesch, het gebeente van Zijn gebeente" ¹⁾, als de zielen voor wie en in wie Zijn bloed heeft gevloeid, en om nog verder te gaan, in ieder van u zal zij een anderen Jezus Christus op aarde zien. De liefde voor haren Zoon zal de maatstaf wezen van hare liefde voor u, en bijgevolg vreest niet haar moeder te noemen, zij bezit in allerhoogste mate al de teedere liefde, die voor die hoedanigheid wordt gevraagd".

---

1) Eph., c. 5, v. 30.

Vde STATIE.

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis dragen.

CHRISTUS schreed immer voort onder den last van het kruis, maar het was voor een ieder duidelijk, zelfs voor Zijne beulen, dat Hij den langen weg naar Calvarië niet zou kunnen voleinden. Daar komt een Cyrener voorbij, hij is onkundig van het treurtooneel, dat gaat worden afgespeeld, doch nieuwsgierig naar de reden van dien volksoploop, treedt hij nader bij. De soldaten leggen beslag op den voorbijganger en gelasten hem den veroordeelde zijn kruis te helpen dragen. Het was eene dienstverrichting, die de romeinsche hoofdlieden konden opleggen, aan wien hen goeddacht.

Simon kende Jezus niet, Zijne zaak was hem onverschillig, hij koesterde voor Hem noch liefde, noch haat; hoogstens had men hem ge-

sproken over den profeet van Nazareth, die geheel Judea in vervoering bracht. Geen enkele goede opwelling dus ware in staat geweest hem er toe te brengen Jezus hulp te bieden; wellicht kon zijn goed hart hem deernis doen gevoelen met den ongelukkige, maar dat oppervlakkig mededoogen week spoedig voor het natuurlijk misnoegen van iemand, aan wien men onverwachts eenezware, onaangename taak oplegt.

Toch kon hij er niet aan ontkomen, hij moest er zich bij neerleggen . . . . hij onderwierp zich.

Zoo nam hij dan op den schouder het einde van den zwaren kruisboom, dat over den grond sleepte en droeg het met Jezus voort.

Jezus Christus werd door die hulp verlicht, wel verminderde zij geenszins het gewicht, dat Hem neerdrukte, maar Hij behoefde niet meer voort te trekken met pijnlijke stooten, die Zijne wonden openreten, een balk, die bij elke oneffenheid van den weg opschokte.

En zonder acht te slaan op de onverschilligheid van Simon, beloonde Hij hem voor het goede Hem bewezen, al was dit ook met een onwillig hart . . . . en Hij riep hem tot het licht.

Die onverschillige, onbekende Simon van Cyrene, zonder liefde of haat, en die toch onze smart lenigt en ons hulpe biedt, wordt hij ook op onzen levensweg aangetroffen?

Ja! Ik zie zijne afbeelding in die ver verwijderde gebeurtenissen, welke voltrokken worden onafhankelijk van onzen wil en welke, zonder ons lijden weg te nemen, toch als eene nieuwe richting geven aan onzen levensloop.

In de meeste gevallen kunnen wij ons leed aan niemand wijten: algemeene oorzaken, die de wereld beroeren volgens schier noodzakelijke wetten zonder juist op ons te doelen, treffen ons en vellen ons ter neder . . . . Een doodelijke ademtocht vaart over onze hoofden, tusschen duizenden uit dringt hij door in onze borst en werpt ons neer ten prooi aan de ziekte, misschien aan den dood. Waar is de schuldige?

Eene crisis in nijverheid of handel strekt zich uit over eene geheele landstreek volgens even vaste wetten als de wetten der natuur, zij drijft mij ten ondergang . . . . Waar is de schuldige?

Eene moeder weent bij het lijk van haar kind, een echtgenoot op het graf zijner vrouw, een zoon op dat zijner moeder . . . . is de dood

niet een der algemeene menschelijke wetten?
Aan wien dan de schuld?

En zelfs wanneer ons lijden geheel en al voortkomt uit den vrijen wil der menschen, is die wil nog niet immer zoo opzettelijk boosaardig, als het ons in den aanvang wil toeschijnen. Hebben zij inderdaad ons dat kwaad willen aandoen? Was het hunnerzijds niet eer zwakte dan kwaadwilligheid? Betreuren zij niet reeds de gevolgen, welke zij niet hadden voorzien?

En even als die omstandigheden, die gebeurtenissen, die menschen ons hebben doen lijden zonder het te weten of te willen, evenzoo zonder het te weten, zonder het te willen, komen daar andere omstandigheden, andere gebeurtenissen, andere menschen ons troosten en opbeuren.

Het is opmerkelijk, dat bij het eerste treffen der smart deze ons immer onoverkomelijk toeschijnt.

Wij zien niet hoe het mogelijk is een dusdanige slag te overleven, de eenige uitkomst schijnt ons de dood. De tijd spoedt voort en wij sterven niet! En vragen wij ons af na enkele maanden, na enkele jaren, hoe 't mogelijk is geweest die beproeving te boven te komen, dan vinden wij ten antwoord slechts die toe-

vallige omstandigheden en gebeurtenissen, die een lichtstraal hebben geworpen in een nacht, welken wij eeuwig waanden, en hoop stortten in een hart, dat ons voor immer gesloten scheen voor het geluk.

Dat zijn onze Cyreners, en wij doen hun onrecht met niet op hunne hulp te rekenen.

Noch onze vreugden, noch onze smarten reiken zoo ver als wij hadden gemeend, niets geschiedt, noch zoo goed, noch zoo slecht als wij hadden gedacht; hoe treurig of hoe blijde wij ons de toekomst droomen, onze verbeelding vergroot haar altijd.

Maar wat spreek ik van toevallige gebeurtenissen, van noodlottige omstandigheden, van blinde wetten? Is dat de taal van een christen? Neen, duizendwerf neen. 't Is God, dien wij in alles moeten zien, onzen goeden God en Vader. Hij is het, die alles om en voor ons regelt, die ons levenspad afbakent, die afwisselend smart zendt en vreugde, tranen en verblijding, droefheid en troost. Hoe hard en moeielijk onze weg moge zijn, Hij maakte hem naar onze krachten, Hij meette hem af naar onzen moed. Hij bemint ons, en Zijne liefde, Zijne liefde alleen is Hem ten richtsnoer in alles.

Wel hoe, Zijne liefde? Gewis, 't is Zijne liefde, die ons doet lijden, en 't is Zijne liefde, die ons opbeurt en versterkt in de smart. Voor het arme, kleine verstand van den mensch is dit alles een raadsel. Maar God begrijpt en weet wat onze ziel van noode heeft om te komen tot het ware geluk. Zouden wij zelve het weten? En is het dan niet wijzer vol vertrouwen ons lot in Zijne handen neer te leggen?

* * *

Simon van Cyrene heeft Jezus geholpen in het dragen van Zijn kruis. Toen de romeinsche soldaten het hem gelastten kon hij hun toevoegen: »waarom? Ik ben noch veroordeeld, noch beschuldigd, waarom moet ik dan deelen in onverdiende straf?»

Als God aan het lijden toelaat onzen moed te beproeven, als hij het uiteinde des kruises op onze schouders neer legt, wie onzer kan dan zeggen: »ik ben noch schuldig, noch veroordeeld! Wat heb ik gedaan om aldus in de uitvoering der straf te deelen?»

Wij immers zijn de ware schuldigen, wij alleen! Voor ons, ter uitboeting van onze zonden, is Jezus Christus geslachtofferd . . . . Wij moesten

met de geheele zwaarte van het kruis worden belast! En ach, als het ongeluk ons treft zijn wij zoo geneigd te vragen: »wat heb ik God toch gedaan om aldus door Hem behandeld te worden?...» Wat gij God hebt gedaan?... Maar sla dan een blik in uw binnenste, luister naar uw hart, herinner u uw leven.... Is alles in dat hart en in dat leven zoo rein?...

Stellen wij ons liever nederig en gelaten achter den Meester, nemen wij op onze schouders het einde des kruises, dat Hij ons aanbiedt, nemen we het met moed, met vreugde zelfs, wijl Hij ons toestaat te deelen in Zijn lijden en Zijne voldoening.

Christenen, vergeten wij niet, dat Hij onschuldig is en dat wij schuldig zijn. »*Nos quidem digna factis recipimus.* — Wij ontvangen wat wij verdiend hebben.»

Het lijden is in de wereld gekomen met den val des menschen, God had het er oorspronkelijk niet in gesteld. Het is de straf van den mensch geworden, en dit is rechtvaardig. Danken wij God, dat het tenminste terzelfder tijd onze boetedoening en onze losprijs wezen mag.

Vide STATIE.

Eene vrouw uit Jerusalem wischt het aanschijn
des Heeren af.

HET voorbeeld van Maria, die overstelpt van smart, doch moedig en sterk haren Zoon volgde, gaf moed aan de meest vreesachtigen. Spoedig vergezelden haar eenige vrouwen, als zij met deernis bewogen en weenend met haar. Jezus bood toen een droevig schouwspel aan: altijd gebukt onder het kruis, altijd bleeker en zwaarder hijgend, ging Hij wankelend voort, terwijl groote zweetdruppels parelden op Zijn gezegend voorhoofd en zich mengden met het bloed, dat Zijn goddelijk gelaat besproeide. De joden beschimpten Hem, de krijgsknechten stompten Hem, en Hij, als een lam dat ter slachtbank werd gevoerd, Hij liet hen begaan en uitte geen enkele klacht. Bij zooveel lijden, bij zooveel hoon, bij het

aanschouwen van dat goddelijke, bebloede aanzicht voelt eene vrouw haar hart van medelijden overstelpt; zij werpt zich tusschen de rijen der soldaten, valt op de knieën voor Jezus neer en biedt Hem een linnen doek, waarmede de Christus zich het gelaat afwischte. De overlevering verhaalt, dat toen Hij den doek haar wedergaf, de gelaatstrekken des Heeren met bloedige lijnen in het linnen waren geprent. Daar de naam dezer vrouw onbekend is gebleven, noemt men haar Veronica, het ware afbeeldsel.

Dit is het tweede blijk van liefde, dat Christus ontvangt en dankbaar aanneemt, het eerste gaf Hem Zijne Moeder, het tweede wordt Hem door vriendenhand toegereikt. Wijst ons dit niet de twee eerste bronnen van troost, waaraan onze arme ziel zich mag laven: het huisgezin en de vriendschap?

* * *

De heilige Schrift noemt de vriendschap »het geneesmiddel des levens — *Medicamentum vitae*». In het verhaal van David en Jonathas, geeft zij er ons een teeder en treffend voorbeeld van. »*Anima Jonathae conglutinata est animae*

David et dilixit eum Jonathas quasi animam suam ¹⁾. De ziel van Jonathas was innig gehecht aan de ziel van David, en Jonathas beminde hem als zijn eigen leven.”

Maar die heilige, heerlijke vriendschap, hoe zeldzaam is zij onder de menschen! Hoeveel eigenbelang, hoeveel zelfzucht, hoeveel wispelturigheid, hoeveel hartstocht zelfs verbergt zich onder dien naam! Hoe verkwistend gaat men met haar om, hoe vaak wordt zij geschonden, . . . de vriendschap . . . ach, hoe menigmaal verraden!

Heeft God in Zijne goedheid een waren, trouwen vriend u gegeven, o, dank Hem er voor en stel die gave op hoogen prijs. Leg uw hart bloot voor dien vriend, reeds het toonen uwer smart zal u verlichting schenken.

Evenwel, noch de liefde van Maria, noch de vriendschap van Veronica hebben het kruis van Jezus kunnen wegnemen, nog steeds drukt het zwaar op Zijn gezegende schouders; maar zij hebben ten minste eenige zoetheid gestort in het hart van den Meester.

Aldus zullen onze vrienden doen; bij hun

---

1) I Reg. c. 18, v. 1.

belangstellend medelijden zal uwe smart niet verdwijnen, nog immer knaagt zij aan uwe ziel, maar hare bitterheid zal verminderen. Hun woorden zullen wezen als de balsem, die de gapende wonde niet sluit, maar die de pijn minder schrijnend maakt. Smaak dus de zoetheid der vriendschap, wijl God u door Zijn voorbeeld hiertoe uitnoodigt. Geef u over aan het genot van lief te hebben, wijl de vriendschap het geneesmiddel is voor de kwalen des levens.

Helaas, wat schreef ik neer bij den aanvang dezer bladzijden?

Begeven en verlaten onze vrienden ons niet? ... Onttrekt de afwezigheid hen niet aan onze oogen en aan ons hart? . . . . Sterven zij niet? . . . . O, hoe bitter is de vergetelheid! . . . . hoe droevig het afscheid! . . . . hoe hartverscheurend is de dood! . . . .

Te moeten zien, dat zij ons al meer en meer vergeten en ontvallen, terwijl wij op hen al onze hoop en het geluk van ons leven hadden gebouwd!

Hen te zien vertrekken . . . . voor zóó ver . . . . en voor altijd! Hen te zien sterven vooral, den een na den ander en geheel alleen zijn dierbaren te overleven!

Is het niet de opperste smart voor het arme hart van den mensch! Hoor, hoe David Jonathas beweent: »Uwe helden, o Israël, zijn gedood geworden op uwe bergen: hoe zijn zij gevallen, de sterken? Wilt niets verkondigen in Geth, noch iets mededeelen in de drukke wegen van Ascalon, opdat de dochters der Philistijnen, de dochters der onbesnedenen zich niet verheugen. Bergen van Gelboë, dat noch dauw noch regen over u kome, want bij u is het schild der sterken afgeworpen. Dochters van Jerusalem weent! Ik treur over u, o mijn broeder Jonathas, over u, schoon en beminnelijk boven de liefde der vrouwen. Gelijk eene moeder haar eenig kind bemint, zoo beminde ik u. Hoe zijn zij gevallen, de sterken!» 1)

Helaas, wie weet niet hoe onze dierbaren ons komen te ontvallen? Wie draagt niet in 't harte dien rouw zijner dooden?

Maar staan wij dan alleen, wanneer aldus alle menschelijke vriendschap aan ons lijdend hart ontzinkt?

Neen, ons blijft één Vriend, die nimmer sterft, die nacht en dag ons wacht en ons

---

1) 2 Reg. c. 1.

roept, gereed in Zijne onuitsprekelijke liefde zich zelf geheel aan ons weg te schenken.

Het is Jezus Christus.

Hij heeft zich zelf aldus genoemd, toen Hij ons den naam van vriend heeft gegeven: »*non jam dicam vos servos, sed amicos.* — Ik zal u geen dienaren meer noemen, maar vrienden” ¹⁾.

Ziedaar dan de onsterfelijke Vriend onzer ziel. Alvorens het kruis op te nemen, dat Hij zou slepen naar Calvarië, had Hij aan Zijne apostelen Zijn eigen Vleesch te eten gegeven, Zijn kostbaar Bloed te drinken, ten einde één met hen te wezen. »Die Mijn Vleesch eet en Mijn Bloed drinkt blijft in Mij, en Ik in hem.” Aldus had Hij gesproken. Lees en herlees in het Evangelie het indrukwekkende afscheid des Heeren van hen, die Hij Zijne vrienden genoemd had; het vloeit over van teederheid en liefde!

Waarom dan gaan wij niet tot dien goddelijken Vriend? Waarom vergeten wij Hem in ons lijden? Waarom laten wij Hem in Zijn tabernakel alleen?

* * *

1) 2 Reg. c. 1.

De vriendschap van Christus!

Hoeveel christenen begrijpen niets van dit woord, en verliezen door hunne onwetendheid al den troost, al de zoetheid dier goddelijke vriendschap. Ter aarde gebogen door hun lichaam, kunnen zij zich niet voorstellen, dat er iets anders, iets hoogers bestaat dan dit stoffelijk leven.

O, zij begrijpen zoo goed de vriendschap tusschen twee menschen, die zich zien en spreken. Hadden zij geleefd ten tijde van Jezus Christus, zij zouden tot Hem zijn gegaan, zonder aarzeling, zonder vrees, en zij hadden Hem liefgehad.

Eveneens begrijpen zij de goddelijke vriendschap tusschen Christus en die uitverkoren zielen, die heiligen, van wie zij lezen, dat Jezus aan hen verscheen, tot hen sprak, hen ondervroeg en hun antwoordde. Zij benijden het geluk dier bevoorrechten . . . . O, hoe hartelijk zouden zij Jezus beminnen, wanneer Hij zich aldus aan hen vertoonde . . . . alle vrienden der wereld hadden zij voor Hem veil!

Maar buiten deze tweevoudige vriendschap kennen zij geen andere! . . . . En hoe hen te overtuigen? Hoe hen te doen beseffen de ge-

heimzinnige vertrouwelijkheid, die de genade onderhoudt tusschen Jezus Christus en de ziel, het zoet verkeer, dat uit ons hart opstijgt tot het Hart van den Meester door het gebed, en van het Hart des Meesters afdaaft tot het onze door voorlichting, kracht en troost!

O, al begrijpt gē ze niet, die wederkeerige liefdebetuigingen, wil er ten minste de proef mede nemen en er de zoetheid van smaken. Als gij lijdt, ga naar den voet van het altaar, en daar, neergekniel voor het tabernakel waar Jezus Christus rust, met gevouwen handen en zonder naar schoone vormen of woorden te zoeken, zeg Hem eenvoudig dat gij lijdt, zooals een vriend tot zijn vriend zou spreken; noem Hem uwe moeielijkheden, uw hartzeer, uwe verlangens, en roep Zijne hulp in . . . En dan luister naar de inspraken van uwe ziel, het is Jezus Christus, die haar beroert, het is Zijne genade, die in haar werkt, het is de Vriend die haar troost en haar antwoordt:

*»Nec lingua valet dicere
Nec littera exprimere
Expertus potest credere
Quid sit Jesum diligere!'''*

»Geen tong kan het uiten, geen woord kan het schetsen, wat het is Jezus te beminnen. Hij alleen, die het gesmaakt heeft, kan het gelooven en begrijpen.»

VIIde STATIE.

Jezus valt ten tweeden male onder het kruis.

SNDANKS de hulp van Simon van Cyrene, ondanks de verkwikking Hem door Maria en Veronica gebracht, voelde Jezus toch meer en meer Zijne krachten bezwijken: ten tweede male stortte Hij neer. Dit gebeurde ter hoogte van een der stadspoorten: de poort der rechtspraak. Gedachtig de overlevering, als zouden de christenen bij het hernemen van Jerusalem door die poort de stad binnen rukken, hebben de Joden dit willen voorkomen en haar dicht gemetseld.

Die val bracht nieuwe ontsteltenis in het hart van Maria en Veronica, zij onderdrukten een kreet van angst en wilden voorzeker toesnellen om Jezus hulp te bieden. Maar de volksmenigte en de soldaten hielden haar tegen. Met onzachten

greep brachten de beulen Jezus weer op de been. Een oogenblik had Simon alleen de zwaarte des kruises te torsen gehad, nu legde hij het weer op den schouder van den veroordeelde. Men trok verder. Lang evenwel kon de foltering niet meer aanhouden. Reeds verwonderde zich het volk dat een zoo uitgeput lichaam zoo langen tijd eene dusdanige wreede marteling kon verduren.

Wie kan zich voorstellen in welken toestand onze goddelijke Meester zich toen bevond? Zoo tallooze schokken hadden al Zijne wonden heropend, het bloed verwede Zijn kleed en droop af van Zijne voeten, het droop af van Zijn goddelijk voorhoofd en purperde Zijn gelaat. Een hart van steen ware verteederd geworden, het hart der Joden bleef meedoogenloos en koud; zoo zij vrees koesterden, het was dat de dood te spoedig zou intreden en het aangrijpend schouwspel der kruisiging hen aldus zou ontgaan.

En onderwijl dacht Jezus aan dit volk: Hij zag in de toekomst Jerusalem verwoest, geplunderd, ingenomen. En Hij weende over haar en hare kinderen, Hij weende over het volk, dat Hem ging dooden: »Jerusalem, Jerusalem, die de profeten doodt, en steenigt degenen, die tot u gezonden zijn! Hoe menigmaal heb ik uwe

kinderen willen bijeen vergaderen, gelijk eene hen hare kiekens vergadert onder hare vleugelen, en gij hebt niet gewild!" 1) Neen, niet over eigen lijden denkt Jezus, maar aan het lijden van zijn volk: »*Popule meus!*»

* * *

In dezen tweeden val zie ik een dubbele les voor den mensch.

Christus, de Meester toont ons hier, dat, hoe zoet de menschelijke vertroosting moge wezen, zij toch onmachtig is om ons te helpen. Zij blijft ons toegestaan, wijl Hij zelf ze heeft willen smaken, doch uit vrees, dat wij te veel op haar zullen steunen, wil Hij aanstonds daarna ons voor ijdele verwachtingen hoeden. Na de liefkozingen Zijner moeder te hebben ontvangen, na door Simon te zijn ondersteund, nadat Veronica Hem het gelaat heeft gereinigd, begeven Hem Zijne krachten en stort Hij ellendig neer op de harde steenen van den weg.

Ik zeide het reeds: vriendschap, moederliefde, iedere menschelijke genegenheid kan een oogenblik onze smart lenigen. 't Is de olie en de wijn

---

1) Matth. c. 23, v. 37.

door den voorbijgaanden Samaritaan gegoten in de wonden van den reiziger; maar hier schuilt het euvel: de Samaritaan gaat voorbij! De zoetheid der vriendschap is niet van blijvenden aard, zij gaat voorbij! . . . .

Hoe vaak tot den vriend, die ons verlaat, hebben wij smeekend geroepen, als weleer de leerlingen van Emmaus tot den Meester: »*Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit.* — O, blijf, blijf bij ons, want het wordt nacht.” Maar hij gaat henen! . . . . En het wordt nacht in ons binnenste, wij hervallen in die duistere eenzaamheid, die onze gedachten met schrikbeelden vervult. Onze smart wacht ons daar, zij herleeft, zij groeit aan, zij herneemt hare afschrikwekkende kleuren en afmetingen. Weldra is het gedaan met onzen moed en wij zakken machteloos ineen.

Helaas, wij vermogen zoo weinig voor onze vrienden, en dit weinige we kunnen het slechts voor zoo korten tijd!

Doch nog meer wilde Jezus ons leeren door ten tweede male onder den last des kruises te bezwijken. Hij wilde ons voorbereiden op het telkens ontzinken van onzen moed.

Wanneer het leed ons treft, nemen wij edel-

moedige voornemens, en in den aanvang weten wij te zegepralen . . . . Ach, niet van langen duur is die overwinning, onze wilskracht verflauwt zoo spoedig, weldra is ze geheel uitgeput en wij storten neer onder den last.

Laat ons weer opstaan en hernemen wij onzen moed! 't Is eene tweede overwinning; maar nogmaals ontzinkt hij ons en nogmaals vallen wij plat ter aarde onder het kruis, dat ons verplettert. Wij worden aangegrepen door afmatting en moedeloosheid, door een zekere walg van die telkens te behalen zegepraal op een vijand, die ons telkens weer verslaat . . . . Zal ik dan steeds van voren af aan moeten beginnen? Ja, arme ziel, gij moet iederen dag van voren af aan beginnen, iederen dag uw moed weer bij een rapen. Maar hebt gij niet Jezus ten voorbeeld? Is Hij vooral niet immer gereed u nieuwe kracht te schenken?

* * *

En niet alleen bij het lijden moet gij iederen dag uw moed verlevendigen, doch ook en vooral ter wille van de deugd en de plichtsbetrachting.

Wanneer de mensch een eerste maal bezwijkt en toegeeft aan het kwaad, dan heeft zijn wil

eerst strijd gevoerd, daarna is hij aan 't wankelen gegaan, de tegenstand werd al zwakker en zwakker, eindelijk is hij bezweken. Maar nauwelijks is het kortstondig genot van het kwaad voorbij, of het verstand, een oogenblik beneveld, werpt opnieuw zijn licht in de ziel, en beschaamd en verlegen ziet de mensch bij dat licht al de afzichtelijkheid van het bedreven kwaad, . . . hij walgt van zich zelve, hij verwijt zich met bitterheid aan het kwaad te hebben toegegeven, zich te hebben verlaagd en bezoedeld — en dat voor zóó luttel genot! . . . hij heeft berouw en staat op.

Deze beide gewaarwordingen zijn onafscheidelijk van een eersten val, . . . de wroeging volgt de voldoening der hartstochten op den voet; hoe betooverend deze ook moge zijn, de eerste is zoo bitter en wrang, dat in waarheid de arme ziel kan getuigen het kwaad niet te hebben gezocht en bemind, maar door het kwaad te zijn meegesleept.

Een tweede, een derde val brengen nog in het hart die zelfde tegenstrijdige gevoelens te weeg.

Hoe meer het kwaad echter eene gewoonte wordt, des te dieper schiet het wortel, des te sterker wordt het verlangen er naar en terzelfder tijd verzwakt en verstompt de prikkel der wroeging!...

En zoo komt er een oogenblik waarop, van val tot val, door het »zwelgen der ongerechtigheid,» zooals de heilige Schrift zich uitdrukt, de trek naar het kwaad zich zoo heeft vastgeworteld, de prikkel der wroeging dermate is afgesleten, dat alleen de eerste door de ziel wordt gevoeld; de tweede ach . . . zij bespeurt dien niet meer, of wanneer zij dien nog ontwaart, is het van tijd tot tijd, met lange tusschenpoozen, bij gelegenheid dat een woord, eene gebeurtenis, een ramp haar plotseling wakker schudt en terugroept tot den plicht.

O, dan is die ziel er toegekomen het kwaad lief te hebben! Zij is er aan geketend, zij is er aan verkleefd, zij wordt er door omstregeld, . . . zij ligt daar plat ter aarde in het slijk!

Wie ziet dan niet in, dat het eenige middel om hieraan te ontkomen gelegen is in onze wilskracht om telkens weer op te staan. Bij iederen nieuwen val moesten wij ons met grootere kloekmoedigheid oprichten, om tegenwicht te geven aan den ontzenuwenden invloed der gewoonte.

Sta op dan, mijne ziel, telkens weer, telkens met grooteren spoed!

VIIIste STATIE.

Jezus ontmoet de weenende vrouwen.

JEZUS had zich weer opgericht en voortgaand met vernieuwden moed, was Hij gekomen tot buiten de muren der stad. Op honderd schreden van daar, ter plaatste waar de helling van den weg steiler wordt, ontwaarde Hij eene groep bedroefde vrouwen die Hem tegemoet kwam; waarschijnlijk waren zij geloovigen, wellicht de moeders wier kinderen Hij gezegend had; misschien bevond zich daar de weduwe van Naïm aan wie Hij den zoon had weergegeven, die reeds grafwaarts gedragen werd.

Hij herkende haar, Hij zag haar tranen, Zijn vriendelijke blik dankte haar en dan, ter openbaring van al de bekommring Zijner ziel, sprak Hij haar toe met zachte indrukwekkende

stem: »dochters van Jerusalem, weent niet over Mij, maar weent over u zelve en over uwe kinderen! Want ziet er zullen dagen komen, waarin men zeggen zal: zalig de onvruchtbaren en de schoot die niet gebaar heeft en de borsten die niet gezoogd hebben! Alsdan zal men tot de bergen beginnen te zeggen: valt op ons! en tot de heuvelen: bedekt ons!»

't Was een treffenden weergalm der profetiën van enkele dagen geleden: »dat zij die in Judea zijn, naar de bergen vluchten en die in het midden daarvan zijn uittrekken, en die in de landstreken zijn niet in hetzelfde ingaan! Want deze zijn de dagen der wrake! Maar wee de zwangere en zogende vrouwen in die dagen . . . . Zij zullen vallen door de scherpte des zwaards en gevankelijk weggevoerd worden onder alle de volken, en Jerusalem zal door heidenen vertreden worden, totdat de tijden der heidenen zullen vervuld zijn.»

Terwijl Jezus sprak heerschte er groote stilte onder de menigte. De Joden hoorden Zijne stem, maar zij haatten dien ongeluksprofeet en zij antwoorden Jezus met gejoel en bijtenden spot.

Later, als die dagen zullen zijn aangebroken,

zal een andere Jezus, zoon van Ananus, te midden der stille plechtigheid van het feest der tabernakelen, op zijne beurt uitroepen: »wee aan de stad, wee aan den tempel! Stemmen uit het Oosten, stemmen uit het Westen, stemmen uit de vier windstreken, wee aan Jerusalem!” Men zal hem geeselen, maar bij iederen zweepslag zal hij met klagende stem uitroepen: »wee aan Jerusalem!” Gedurende vier jaar zal hij het herhalen op de openbare pleinen, in de straten, op de bolwerken, overal, en overal met steeds treuriger stem. Eens bij den kreet: »wee aan Jerusalem” voegde hij er aan toe: »wee aan mij!” Een steen geslingerd uit een der verdedigingswerken van de Romeinen had hem getroffen, hij viel dood ter aarde.

Eenige dagen later werd Jerusalem met den tempel verwoest in de vlammen van een ontzettenden brand.

* * *

Door Zijne gedachten af te trekken van eigen lijden, en ze te brengen op dat van anderen, leert de Meester ons een krachtdadig middel om de bitterheid van ons lot te verzachten.

Evenals Hij moeten wij den blik van onze

eigene droefheid afwenden en met deernis het leed van anderen beschouwen.

Wij zijn zoo geneigd ons zelf de ongelukkigste menschen ter wereld te vinden. Zoo licht meenen wij, dat onze ellende buitengewoon groot is, dat niemand lijdt zooals wij, dat niemand een leven heeft zoo hard als het onze.

Helaas, neen, hoe ongelukkig wij ook zijn, wij zijn geene uitzondering onder de menschen. 't Is ons aller lot: allen lijden wij. Voorzeker, God meet niet aan ieder eenzelfde zwaarte van lijden toe, maar niemand blijft er van verschoond. Niet een ieder wordt getroffen in hetzelfde gedeelte der ziel, maar allen zijn wij gekwetst.

De oorzaak onzer zelfverblindings ligt hierin, dat wij de wereld verkeerd beschouwen. Eene moeder verliest het kind, dat zij lief heeft . . . . En zij ziet op naar de moeder, aan wie God al hare kinderen liet behouden . . . . Waarom wendt zij niet den blik naar die andere moeder, die er drie, vier of vijf heeft gehad en ze allen, het een na het ander op eenzelfden leeftijd aan dezelfde kwaal zag bezwijken?

Eene welgestelde familie wordt door eene handels crisis ten ondergang gevoerd . . . . Zij

ziet op naar hen, die niet in hun fortuin werden getroffen, die voort kunnen gaan aan alle luimen der weelde te voldoen, terwijl zij zelve hare uitgaven grootelijks moet inkrimpen en zich tevreden stellen met de middelmatigheid des levens. Zij ziet niet om naar de armen, die ongelukkige armen, wien soms dagen lang een bete broods ontbreekt.

De armen, ziedaar de groote uitkomst voor het lijdende hart!

Aan hen denken, belang stellen in hunne ellende, er volgens ons vermogen aan te ontmoet komen, tot hen spreken en hen aanhooren, hun hulp bieden, hen verzorgen, zich maken tot hun vriend of hunne vriendin, zich zelf voor hen opofferen, hen dienen zooals Jezus Christus hen gediend heeft, hen liefhebben eindelijk, want men komt er zoo spoedig toe den arme lief te hebben!

Het kost u wellicht moeite te begrijpen hoe de zorg voor de armen, de liefde tot de armen, het bezoeken der armen, eigen verborgen leed kan verzachten. Ach, neem er de proef mede. Ga tot hen als een vriend, en wat gij niet kunt begrijpen, gij zult het gevoelen. Vraag het ten overvloede aan de leden der Vereeniging van

den heiligen Vincentius, aan al die ware christen vrouwen, die er groot op gaan de armen te dienen. Dat zij u schetsen, indien het hen mogelijk is, de zoete en krachtige gewaarwordingen, den machtigen troost, die tot hen is gekomen van uit die vunzige verblijven en hutten, waar zij de ongelukkigen hebben opgezocht.

O, de aalmoes is goed, maar toegeworpen van verre beteekent zij zoo weinig. Treed dichter bij de armoede en de ellende, en bij het zien dier zielen, ongelukkiger dan gij zelf en die toch met moed, ja met blijdschap hun leed verduren, zult ook gij leeren lijden.

* * *

Christenen, de armen naar het lichaam, zij die naakt zijn, die hongeren en dorsten, zijn niet de eenige armen dezer wereld. Voorzeker hun ontbering is treurig en wekt ons medelijden op. Volgens een schoon woord van Bossuet heeft God den arme gesteld in de hoede van den rijke en hem het levensonderhoud aangewezen uit des rijken overvloed: »*Ut fiat aequalitas*”,¹⁾ zegt de heilige Paulus, »opdat er gelijkheid worde.”

---

1) H. Paul. 2. Cor. c. 8, v. 14.

Doch er is nog droeviger armoede en ellende: de geestelijke armoede, de ellende der ziel. Hoevelen zijn aldus van alles ontbloot, onwetend omtrent hun geloof, hunnen plicht, hunne bestemming, of voortlevende in onverschillige vergetelheid van dit alles! . . . Hoevelen hongeren en dorsten naar waarheid, naar licht, naar goeden raad. —

Denkt dus aan hen; zijt gij rijk in die bovennatuurlijke gaven, stort ze dan over hen uit, reikt hun die allerkostbaarste aalmoes. O, hoe vaak zijn wij gierig en terughoudend met deze munt ter zaligheid zelfs tegenover hen, die wij liefhebben! Uit vrees van hen te ontstemmen, hen te krenken, hun leed te veroorzaken, laten wij hen ongedeedd hun verderf te gemoet gaan. Een zacht, voorzichtig verwijt, een warm, rondborstig woord kon hen redden, en wij zwijgen! Dit is het apostolaat, dat God ons jegens onze broeders heeft opgelegd. Laten wij er niet aan te kort schieten . . . .

Dat geen enkele der menschelijke rampen ons onverschillig late . . . . Dat iedere smart van den broeder weerklank vinde in ons hart . . . .

Zij roept en weeklaagt, snellen wij toe te harer hulpe . . . . Maken wij ons los van ons

zelve; om te gaan tot anderen . . . . Wij lijden en ook anderen lijden, vergeten wij eigen leed om het leed van anderen te verzachten. Geloof mij, terzelfder tijd zal het onze vertroosting vinden.

»Het is een groote verzachting», heeft een der ouden gezegd, »in zijn lijden een deelgenoot te ontmoeten». . . . Zoeken wij ze dan op, die welbeminte deelgenoten onzer ellende en volgen wij met hen den Christus, die ons voorgaat en ons den weg aantoont.

Gij zoekt troost en genezing, hier hebt gij ze beide: bemin Jezus Christus, dien Jezus Christus in den persoon Zijner armen, in de armen naar het lichaam, in de armen naar de ziel, in de armen aan goud en in de armen aan geluk!

IXde STATIE.

Jezus valt voor de derde maal onder het kruis.

VAN de poort der rechtspraak tot aan de kruin van Calvarië telt men ongeveer twee honderd schreden. — Het was ter helfte van dien weg, dat Jezus de dochters van Jerusalem ontmoette; thans, bijna aan het eind gekomen, wankelde hij opnieuw en stortte ten derde male neder.

Men richtte Hem weer op, men liet den kruisboom nogmaals op Zijne schouders vallen en, door de soldaten voortgedreven, voleindde Hij den weg.

* * *

Waarom die derde val van den goddelijken Meester?

Waarom ons nogmaals de les herhaald, dien Hij reeds twee malen ons had gegeven? Weten

wij dan niet dat onze moed telkens verslapt, dat wij immer opnieuw ons moeten opheffen? Ja, wij weten het, maar wij weten het niet genoeg, en te vaak — naar onze daden te oordeelen — zou men zeggen, dat wij het in 't geheel niet wisten.

O, als ons hart in rust is en in vrede, is het zoo gemakkelijk over dit alles te spreken; in onze herinnering zien wij de geledene smart en hoe dwaas wij zijn geweest er ons aldus aan over te geven; dan vooral nemen wij de meest vaste besluiten: voortaan zullen wij moed houden, voortaan zullen wij strijden tegen die weeke neerslachtigheid, waarin wij vroeger vervielen; wij zullen weten te lijden als de ure mocht slaan! Helaas, en als die ure is gekomen, vervliegen onze voornemens als rook! Onze knieën weigeren ons langer te dragen, wij vallen plat ter aarde en klagend blijven wij daar liggen.

Het groot gevaar van dat hervallen, van die bezwijming, ligt noch in den val, noch in de bezwijming zelve.

Die zwakheden zijn zoo menschelijk, het voorbeeld des Meesters toont genoegzaam, dat Hij er deernis mee heeft.

Het gevaar schuilt niet in een aanval van ontmoediging, die voorbijgaat, dien men te

boven komt: het is gelegen in de ontmoediging die blijft, waarvan men zich niet weer opricht. Hoe vernederend het nu voor den mensch moge zijn zonder wilskracht, zonder moed te blijven liggen op een van tranen doorweekten grond, de verleiding er toe nadert hem zoo snel en zoo gemakkelijk. Zij komt tot hem onder tweecërlei vorm: »waartoe dient het op te staan, als ik telkens toch weer herval?» zoo spreekt hij; of wel, zonder eenigen dekmantel meer te werpen op zijne zedelijke traagheid: »ik heb den moed niet meer om moed te scheppen!» Die weekheid, die lafhartigheid, die walgelijke flauwheid van den menschelijken wil tegenover het lijden, helaas, het is geen zeldzaam schouwspel in deze wereld. En toch, het is de dood der ziel! Wat vermag nog de ziel, die zich zelve aldus laat gaan? Zij heeft geen veerkracht meer, geen vuur; zij gaat over tot bederf. Ach, laten wij ons toch nimmer aan die algeheele moedeloosheid overleveren. Strijden, strijden moeten wij ten einde toe. Als wij vallen, richten wij ons op, nogmaals en altijd, ja, op twee schreden van den dood, zooals Jezus Christus, richten wij ons op!

Ik heb gezegd, dat het voortdurend neerstorten op het pad der deugd ons weldra voert tot het liefhebben van het kwaad, of tenminste tot het bedrijven der zonde zonder leedwezen of berouw; het wordt als een onafscheidelijk deel van ons leven, zoo zeer hebben wij er de gewoonte van aangenomen.

Het is wel een diepe val van den mensch er toe te zijn gekomen, dat hij niet meer gevoelt hoe hij afdaalt en zinkt. Evenwel er is een nog lagere trap, een nog diepere val. Het is, na zich het kwaad zóó eigen te hebben gemaakt dat men er niet meer buiten kan, het in zich zelve te rechtvaardigen.

Door dat voortdurend instemmen met het kwaad is het niet alleen de wil die bedorven is, ook het verstand wordt verblind en verduisterd door den hartstocht. Voor die ziel is het niet voldoende kwaad te doen, zij tracht ook het kwaad te verontschuldigen, te vergeelijken, ja er bijna eene deugd van te maken.

Slaan wij een ernstigen blik in ons hart: wij zullen er ontwaren dat pogen van den bedorven wil om op zijne beurt het verstand te bedorven. De beweegreden, die den mensch hiertoe aanzet is duidelijk. Hoe zeldzaam ook de wroeging

zich doe gevoelen in het hart van den aan de zonde verslaafden mensch, nog is zij hem te veel. Het geweten is hem een zoo lastig bezoeker! Maar van waar komt de wroeging, tenzij van het verstand, dat het kwaad inziet en der ziel toeroept: »het is het kwaad, dat gij bedrijft, het is het kwaad, dat gij liefhebt, het is het kwaad, waaraan gij u hebt overgeleverd". Ach, zoo het verstand maar minder juist zag en oordeelde! Zoo het maar niet die onwrikbare zekerheid bezat, zoo het de zonde maar onschuldig, gewettigd kon vinden, een geoorloofd genoeg, het zou niet aldus zijne stem verheffen; het ware gedaan met de wroeging, en zonder schroom konden wij ons overgeven aan den stroom der hartstochten, die onzen wil meesleepen.

De beweegreden bij den zondigen mensch om het verstand te vervalschen is dus helder en klaar.

Maar zal hij er toe geraken?

Ja, in genoegzame mate om den zondaar een zekere verdooving des gewetens te waarborgen, in welke rust hij zijne eeuwigheid op het spel zet. Ondervraag de wereld over een kwaad, meer in het bijzonder dierbaar aan den menschelijken hartstocht . . . . zij zal u ant-

woorden, dat het een onbeduidende misslag is, neen, in het geheel geen kwaad, — dat men wel streng moet oordeelen om daar iets in te zien. Waag het aan een verstokten zondaar den gruwel zijner euvelheden voor te houden . . . . hij ziet u verwonderd aan en glimlacht; gij spreekt tot hem eene taal, die hij sinds lang is vergeten. En hoeveel misdaden worden aldus bedreven door de menschen, die, afkeerig van het licht dat hen veroordeelt, liever de duisternis zoeken en ze eindelijk hebben gevonden!

Het kwaad bedrijven uit zwakheid: eerste val van de menschelijke waardigheid.

Het kwaad beminnen: tweede en diepere val.

Het kwaad rechtvaardigen: laatste en schier onherstelbare val, want door de wroeging uit de ziel te verdrijven, neemt men den eenigen prikkel weg, die haar kan aanzetten om op te staan en te herleven.

Willen wij niet komen tot een zoo droevig einde, laat ons dan over ons zelve waken; onze herhaalde feilen zullen er ons schier onvermijdelijk toe brengen, tenzij wij telkens weer opstaan en, moed scheppend, den moed in ons versterken en doen aangroeien. Onze wilskracht in den strijd tegen ons zelve moest gelijken

tred houden met het aantal onzer nederlagen . . . .

Helaas, en zoo vaak laten wij iedere nederlaag iets buit maken van die zoo noodzakelijke wilskracht!

* * *

Die groote zwakheid van den mensch, vallend en hervallend telkens weer en waarvan wij bij ons zelve zoo treurige ondervinding opdoen, moest ons met groote toegevendheid vervullen jegens de fouten van anderen. Hoe moesten wij ons hoeden voor de minachting, de versmading, de bittere verwijten, die zoo gemakkelijk in ons hart opwellen, als wij het kwaad zien bedrijven! Zijn wij zelf dan zoo rein en zonder blaam?

Voorzeker, men moet het kwaad, de zonde verafschuwen, maar hoe diep medelijden moet men koesteren met den zondaar! Voelen wij niet in ons zelve, hoe gemakkelijk het is te falen? Hoe licht wij uitglijden, hoe snel wij vallen? En wij zouden geen deernis hebben met hen die bezwijken! . . . .

En zoo zij weer opstaan, zullen wij dan hun val niet vergeten? Zullen wij dien voortdurend in herinnering brengen aan ons zelve en aan

anderen, als om die treurige gedachtenis te vereeuwigen? Deed Jezus aldus met Maria Magdalena? En toch, wat was Magdalena voor haar boete en berouw?

O, laat ons toch goedertieren en barmhartig zijn voor anderen! Zie, hoe Jezus het is voor ons! Zelfs voor wie Hem beschuldigen en veroordeelen, zelfs voor wie Hem martelen, Hem slaan, voor wie Hem spuwen in het gezegend aangezicht, zelfs voor wie Hem gaan hechten aan het kruis!

Xde STATIE.

Jezus wordt van Zijne kleederen ontbloot.

SINDELIJK is men ter plaatse. Het kruis wordt van Jezus' schouders afgenomen en de laatste voorbereidselen worden gemaakt tot voltrekking der doodstraf.

De menigte, op afstand gehouden door de wacht der romeinsche soldaten, schaart zich in een kring om slachtoffer en beulen. Vooraan, met gebroken hart, maar toch moedig en sterk zie ik Maria, naast haar Magdalena en eindelijk ook een vriend, Joannes, den welbeminnden leerling.

Terwijl eenige krijgsknechten den kuil graven, waarin het kruis zal worden geplant, en andere hamer en spijkers aandragen, gaan twee van hen Jezus ontkleeden: zij nemen Hem den mantel af, zij onttrekken Hem Zijn kleet, dat

zelfde kleet door Maria eigenhandig gesponnen en geweven voor haar goddelijk Kind. Die kleederen van den terechtgestelde zijn de buit der soldaten; straks zullen zij den mantel in stukken scheuren, en dubbelen om het bezit van Zijn kleet.

En de Christus staat daar, geheel naakt, de oogen ten hemel geslagen, ten schouwspel aan het heelal.

Het bloed, dat uit Zijne heropende wonden stroomt, is Zijn koninklijke mantel, de door een gevlochten doornen, die in Zijn goddelijk hoofd dringen, vormen Zijn koningskroon! Zie daar de Christus, de Meester, de Opperheer der Schepping! Hij is het, Hij zelf, van alles ontbloot!

Wat blijft Hem nog over?

Is het goud of goed? Hij heeft geleefd van den arbeid Zijner handen en van de aalmoezen Hem geschonken, en het weinige dat dienen moest tot Zijn onderhoud en dat Zijner leerlingen werd Hem door Judas ontstolen.... Een woonstede? Sinds lang kon Hij in waarheid getuigen, dat Hij zelfs geen steen bezat om er het hoofd op neer te leggen.... Glorie en roem? Hij gaat sterven op een schandhout tusschen de twee booswichten, die daar naast

Hem staan om met Hem gekruisigd te worden.... Is het dan eer? Ach, men heeft Zijne eer gelasterd, men heeft Hem een lagen opruier gescholden, een bezetene, een dwaas, men heeft gevonden dat Barrabas hooger stond dan Hij.... Bleven Hem dan leerlingen, getrouwe aanhangers? Waar zijn ze?.... Zij namen de vlucht en houden zich schuil!.... O, toen het er op aan kwam den Meester te vergezellen op Zijn zegetocht, toen waren zij wel aan Zijne zijde.... Maar thans.... Nog bezat Hij een ellendig stuk kleeding.... men heeft het Hem ontnomen en de soldaten twisten er om.

Wat rest Hem dan nog?

O, iets blijft Hem over, iets zoo teeder en zoet.... O mijn God, ik dank U, dat Gij dien schat hebt willen behouden en er mij deelgenoot van hebt willen maken. Nog heeft Hij Zijne moeder en twee getrouwe vrienden: Magdalena en Joannes. Die zielen behoudt Hij voor zich, Hij zal er zich niet van ontdoen.

Waarom anders zal de romeinsche wacht toelaten, dat zij zich scharen onmiddellijk onder het kruis, tenzij omdat Jezus wilde dat Zijn laatste blik op hen zou neerzien.

Het was gewoonte bij de Romeinen aan de

veroordeelden voor de voltrekking van het doodvonnis een mengsel van wijn en myrrhe te geven; die drank, zoo bitter dat hij bij gal kan worden vergeleken, gaf den ongelukkigen eene zekere verdooving en ontnam hun aldus grootendeels het gevoel van hun lijden. Dit blijk van menschelijk mededoogen werd ook aan Jezus gegeven. Hij wilde het erkennen en smaken, maar Hij wilde er niet van drinken, om ons aldus te leeren, dat niet in de verdooving, niet in den slaap des lichaams de verzachting onzer ellende moet gezocht worden. En toch, zooveel edele naturen, zooveel fiere karakters hebben getracht zich aldus te bedwelmen! Ach, zij hebben niets gevonden dan de verachtelijkheid eener verstomping, meer geëigend aan het redeloos dier, dan aan den mensch!

Maar wat heeft de Christus ons willen leeren door die algeheele ontblooting van zich zelve, waarom ontnam men Hem tot Zijne kleederen? Ik zal het u zeggen:

Pater de Ravignan schreef: »het zou eene afschuwelijke godslastering zijn te beweren, dat er ter wereld ééne smart is, ééne beproeving, één vallen of hervallen, één lijden, dat Jezus

niet op Zijn bebloede schouders heeft genomen.”

Christenen, gij peilt niet de uitgestrektheid van zooveel leed en ontbering, omdat uw eigen ongeluk niet tot zóó diep afdaalt; gij begrijpt het niet, omdat de Voorzienigheid, zelfs als zij u trof, u niet in zoo matelooze ellende heeft gestort.

Maar gij zijt niet de eenigen in de wereld! Er zijn armen, die niet hebben om zich te kleeden, die van deur tot deur bedelen om het schamel stuk stof, dat hen moet dekken. Er zijn huisvaders, die met het zweet huns aanschijns een harden arbeid hebben besproeid, waarvan de opbrengst hun haveloos kroost niet kan onderhouden. Er zijn moeders, die bij het naderen van den dag waarop haar kind tot de Eerste Heilige Communie zal worden toegelaten, weenend uitzien, maar te vergeefs, naar den eenvoudigen, doch zedigen tooi waarin die arme kleine zijn God zal kunnen ontvangen, en toch, Jezus noodigt dien arme met even groote liefde als het kind van den rijke.

Wel hoe, gij zoudt dit alles niet weten? Gij zoudt niet weten dat in de groote steden, op enkele schreden van uwe woning misschien, mannen, vrouwen, kinderen geen bete broods bezitten?

Maar kunt gij ook meenen dat Christus die armen zal vergeten? Geloofst ge, dat Hij hun lijden niet ziet, dat Hij hun niet ten voorbeeld en ten troost zal wezen?

Ja, ter wille van hen staat Hij op de kruin van Calvarië van alles ontbloot, ter wille van de armen, Zijn welbemimde armen, die Hij tot Zijn broeders heeft verheven, ... want vergeet het niet, gij rijken, niet in uw midden, maar te midden der armen heeft de Christus willen geboren worden en leven.

Wie de armen en geringen niet lief heeft, de verstootenen, de verachten der wereld, hij verstaat niets van de liefde van Jezus Christus.

* * *

Somtijds deelen wij naar het lichaam in die ontblooting van onzen Meester, wanneer de Voorzienigheid ons de goederen der fortuin ontneemt. Maar meer veelvuldig legt zij ons die beproeving op door wat ik noemen zal de onthechting, de ontblooting der ziel.

Zijt gij bereid, o mijne ziel, om van alles afstand te doen?

Afstand van uwe begeerten, ten einde de verlangens van anderen in te willigen?

Afstand van uwen wil, om dien te buigen naar den wil van uwe overheden?

Afstand van uwe genegenheden, om te gehoorzamen aan de plichten van uwen staat, aan de bevelen van God?

Ik ga verder: zoo God u vroeg Hem uwe vrijheid te offeren, zijt gij bereid? . . . . Uw geheugen? . . . . Uw verstand? . . . . Ja, zoo God in Zijne onnaspeurlijke raadsbesluiten u het licht des verstands ontnam en u sloeg met die vreeselijke kwaal, die den mensch het merkteken der menschelijkheid ontnaemt, zijt gij bereid?

En toch, waarover zoudt gij u te beklagen hebben?

Wat zoudt gij antwoorden, zoo God u zeide: »ik had u verlangens gegeven om te kunnen haken naar het goede, gij hebt ze tot het kwaad aangewend. Ik had u een wil gegeven, opdat deze zich hechten zou aan den plicht, gij hebt hem gebruikt tot den opstand. Ik gaf u de macht om te beminnen, opdat uw hart zich zou keeren tot Mij, de Beminnelijkheid zelve, en gij gingt tot al wat vergankelijk is en ijdel en schandelijk en schuldig. Ik ontnaem u die goederen, waarvan gij slechts misbruik

wist te maken. Ik ontnem u die vrijheid, die gij hebt verkracht. Ik ontnem u dat verstand, welks licht gij hebt versmaad.”

Wat zoudt gij antwoorden? Gij had slechts één woord te zeggen: »Heer, het is recht, ontnem mij alles.”

Beklagen wij ons dus niet; de goederen, die God ons ontnemt en waarvan wij het verlies betreuren, ze zijn zoo gering vergeleken bij de hoogere gaven, die Hij ons laat behouden niettegenstaande het misbruik, dat wij er van hebben gemaakt.

Danken wij Hem, en lijden wij met geduld.

XI^{de} STATIE.

Jezus wordt aan het kruis vastgehecht.

DE Evangelisten hebben slechts één woord om de kruisiging van Jezus Christus te schilderen. »*Crucifixerunt eum*,» zegt de heilige Marcus. Hetzelfde woord wordt gebezigd door den heiligen Mattheus, den heiligen Lucas, den heiligen Joannes. »*Crucifixerunt eum*. — Zij kruisigden Hem.» Zonder verder stil te staan bij die allerwreedste marteling, gaan zij over tot de bijzonderheden, die er op volgden.

De overlevering van schilders en beeldhouwers schijnt te doen gelooven, dat de Verlosser op het kruis werd geklonken, toen dit nog ter aarde lag, dat men het daarna oprichtte en plantte in een daartoe gereedgemaakten kuil. Die overlevering, voortdurend gebracht onder het oog der geloovigen, is vrij algemeen als

waarheid aangenomen. Toch is het niet waarschijnlijk, dat zij de juiste is.

Niet aldus kruisigden de Romeinen. Het kruis werd eerst geplant; de veroordeelde, van zijne kleederen ontbloot, werd gebracht aan deszelfs voet; men trok een touw onder zijne armholten door, de einden ervan werden over den kruisbalk geslagen en men heesch den ongelukkige ter bepaalde hoogte. Dan bracht men de ladders aan, de beul beklom ze, strekte de handen van het slachtoffer een voor een uit en bond ze vast aan het hout, dan klonk hij met groote nagelen handen en voeten daarop vast.

Indien de romeinsche soldaten, belast met de terechtstelling van Jezus Christus, van die gewoonte en gebruiken waren afgeweken, de Evangelisten zouden het zonder twijfel hebben opgeteekend.

Ziedaar dus wat met Christus, den Meester geschiedde! Zijn lichaam, niet meer dan ééne wonde, wordt aan het kruis geheschen; de scherpe touwen, die handen en voeten binden, dringen door in het vleesch; de zware nagelen eindelijk boren er groote gaten in, en onder de hamerslagen, die het bloed met stroomen doen gutsen, worden zij aan het kruishout vastgeklonken.

En dat alles onder het oog Zijner Moeder!

En de Joden juichten het toe. Die stroomen bloeds, dat sidderend lichaam, die weenende moeder, dat alles is hun een genot en geeft voedsel aan hun haat.

Hoor, hoe zij Hem beschimpen: »kom, Gij, die den tempel van Jerusalem zoudt afbreken, en in drie dagen weer opbouwen, red nu U zelf van den dood!»

»Zoo Gij de Zoon Gods zijt, daal af van het kruis!»

»Ach,» spot een derde, »anderen heeft Hij gered, zichzelf kan Hij niet redden!»

En op al die smaadredenen antwoordt het gepeupel door een afgrijselijken schaterlach.

De romeinsche soldaten ook lachten en schimpten. Zelfs een der twee moordenaars, die met Hem gekruisigd waren, wierp Hem smaadwoorden toe.

Jezus liet het hoofd op de borst zinken en Zijn gebroken oogen bleven rusten op Maria, op Magdalena en Joannes.

Toch antwoordde Hij op den bitteren spot der menigte, Zijne lippen openden zich, Hij zag op ten hemel: »Vader,» riep Hij uit, »vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen!»

Waarom heeft Christus al dat bloed willen vergieten? Waartoe al die folteringen? Waarom dat arm lichaam gegeeseld, dat voorhoofd met doornen gekroond, die handen en voeten verscheurd en doorboord? . . . . Waarom heeft Jezus dat alles willen doorstaan?

Hij was Zijn martelaren het voorbeeld schuldig; zelf wilde Hij al de smarten verduren, waartoe Hij duizenden Zijner getrouwen zou roepen.

Zooveel eeuwen zijn over het Coliseüm en de Catacomben heengegaan, de martelaren schijnen ons zoo ver van ons verwijderd, dat wij schier vergeten, wat het hun heeft gekost om aan Jezus Christus getrouw te blijven. Wij vergeten dat andere martelaren hen zijn gevolgd in al de tijden van het Christendom, ja, dat iedere eeuw de haren telt, en dat aan allen het lijden van den Meester ten voorbeeld is geweest.

Niet Jezus Christus alléén leert ons dit. Daar onder het kruis staat ook Zijne Moeder, zonder bezwijmen staart zij op de martelingen van haren Zoon. Niet slechts het lichaam van Christus wordt door de beulen verscheurd, elk dier slagen, iedere wonde, iedere druppel bloeds doorwondt ook het hart van Maria. Dat ziel-togend slachtoffer is immers haar Zoon!

Het moest aldus geschieden, dat ook Maria ons dit groote voorbeeld gaf! Want er zouden tijden komen, dat moeders hare zonen ten marteldood zouden voeren en hen aanschouwen in hunnen dood! Al het lijden, al de folteringen der menschheid in alle eeuwen van haren loop vinden voorbeeld en troost in de goddelijke smart.

En nu noodig ik u uit: »kom, en zie of uwe smart gelijk is aan deze smart?»

En gij durft klagen! . . . gij verliest den moed! . . . gij schijnt God te verwijten dat Hij uw lot aldus heeft beschikt! . . . gij vraagt u af hoe en wanneer gij zooveel lijden hebt verdiend! . . . gij durft uitroepen: »wat heb ik God gedaan!»

Had de Meester al die smarten verdiend? Wat had Hij, de Godmensch, God gedaan?

Hij heeft geleden. »Hij moest lijden», zegt het Evangelie, »en aldus ingaan in Zijne heerlijkheid. — *Nonne haec oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam*»¹⁾.

En ziedaar waarom ook gij lijdt en lijden moet: om te komen tot het geluk en de heerlijkheid.

---

1) Luc. c. 24, v. 26.

O, mijn God, wat zijn dan al die goederen der wereld, dat wij zoo troosteloos het verlies er van betreuren? Wat is er dan toch in de vreugde hierbeneden, dat ons arm hart zoo bitter lijdt, wanneer het er van wordt verstoken! Is dat alles niet ijdel en vergankelijk? . . . . Heeft ooit een van die geneugten, een van die goederen mijn hart kunnen verzadigen? . . . . En zoo God er ons het offer van vraagt als eene nietige munt, waarmede wij het geluk des hemels kunnen koopen, dan wijfelen wij, wij trekken terug als vonden wij dat geluk te duur betaald!

Ach, zoo wij eens goed begrepen wat de wereld is en wat de hemel, dit nietige leven hierbeneden zoo vluchtig en zoo kort en dat eeuwige leven hierboven! Indien wij er ons van doordrongen, dat lijden in dit leven gelijk staat met genieten in het andere! O, hoe spoedig zouden onze klachten verstommen! . . . . Hoe zouden wij onze beproevingen zegenen! . . . .

* * *

Ziedaar dan Jezus gehecht aan het kruis. . . . Zijn lijden loopt ten einde: weldra zal de dood komen en de reeks Zijner smarten afsluiten. Werpen wij thans een blik achterwaarts . . . .

Wat deed Jezus te midden zijner folteringen?
Ik laat het woord aan Bossuet:

»Eén woord van de H. Schrift zegt het ons:
»*Tradebat autem judicanti se indigne.* — Hij gaf Zich over, Hij leverde zich zelf aan wien Hem onrechtvaardig veroordeelde"; en wat hier gezegd wordt van Zijnen rechter moet eveneens verstaan worden van allen, die Hem beschimpten: »*Tradebat autem*". — Hij geeft zich aan hen, opdat zij met Hem konden handelen naar willekeur. Men wil Hem kussen, Hij biedt Zijne lippen aan; men wil Hem binden, Hij strekt de handen vooruit; men wil Hem slaan, reeds kromt Hij den rug; onmenschelijk geeselen, Hij reikt Zijne schouders; men beschuldigt Hem voor Caïphas en Pilatus, geen woord spreekt Hij tegen; Herodes en zijn hof bespotten Hem en zenden Hem heen als een dwaas, Hij beëamt alles door Zijn stilzwijgen. Men levert Hem over aan de krijgsknechten en dienaren, Hij zelf levert zich nog meer. Dat aanschijn voorheen zoo vol majesteit, dat hemel en aarde in verrukking bracht, onbewegelijk en recht houdt Hij het voor aan het gepeupel om bezwalkt te worden met zijn speeksel; haren en baard rukt men Hem uit en Hij zegt niets

en Hij slaakt geen zucht; Hij is als het arme schaap, dat zich laat scheren. »Komt, makkers,» zoo roept het ruwe krijgsvolk, »hier in het wachthuis is die dwaas, die zich inbeeldt koning der Joden te zijn; zet Hem een kroon op het hoofd, een kroon van doornen!» en Hij laat er zich mee kronen. »Zij houdt niet stevig genoeg, drijf haar vaster in met stokslagen», sla toe, hier is dat gezegend hoofd . . . Herodes heeft Hem getooid met het witte kleed der zinneloozen: »werp Hem thans dien ouden purperen soldatenmantel om», hier zijn Zijne schouders; »geef thans Uwe hand, koning der Joden en neem dat riet, het is Uw scepter», ziehier Zijne hand, doe er mede naar goeddenken. »Neen, thans is het geen spel meer, Uw doodvonnis is geteekend, geef nogmaals die hand, dat men ze vastklinke aan het kruis», hier is zij ten andere male! . . .»

»Jezus antwoordt niet als men Hem beschuldigt, Hij beklagt zich niet als men Hem slaat, en zelfs veroorlooft Hij zich niet die onbestemde kreet, dat zacht gekreun, eenigste treurige uiting der verdrukte zwakheid, waarmede zij poogt een medelijden op te wekken, dat door niets anders kon worden gaande gemaakt. Bij

---

al die gewelddaden hoort men niet slechts geen klacht, maar zelfs Zijn geluid verneemt men niet: »*Non aperuit os suam*'' 1); meer nog, Hij wendt zelfs het hoofd niet af van de slagen. Ach, zelfs de aardworm, vertreden onder den voet, kromt zich in een machteloos pogen om te ontkomen; en Jezus blijft onbewegelijk, Hij tracht niet een enkele slag te ontgaan: »*Faciem meam non averti*'' 2).

Christenen, lijdt gij aldus?

---

1) Isaïas 43, 7.

2) Isaïas 50, 6.

XIIde STATIE.

Jezus sterft aan het kruis.

CHRISTUS hing aan het kruis, druppel voor druppel zijpelde Zijn bloed ter aarde en Zijn leven vlood langzaam henen. De Joden verlustigden zich reeds in dien naderenden dood. Maria bleef steeds overeind, de oogen op haar Kind gevestigd. Aan hare zijde stond Joannes en was als zij in droefheid verzonken. Geknield hield Magdalena de armen geklemd om den kruisboom; in snikken en tranen kuste zij de doorwonde voeten haars goddelijken Meesters. Tegen den middag werd de hemel verduisterd, eene akelige, schrikwekkende nacht overdekte de aarde . . . . Jezus gevoelde dat Zijn uur was gekomen. »Moeder,» sprak Hij tot Maria op een toon van onbeschrijflijke teederheid, »Moeder, ziedaar uw zoon» . . . . en Zijne

oogen richtten zich op Joannes, den welbeminden leerling. Dan wendde Hij zich tot Joannes: »Ziedaar uwe moeder!»

En als wilde Hij een laatste maal afdalen in de diepte onzer menschelijke zwakheden: »o mijn God," zoo riep Hij uit, Zijne blikken ten hemel geslagen, »o mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!" Maar aanstonds daarna richtte Hij zich weer op in Zijn goddelijke kracht en sprak: »alles is volbracht!" dan met luider stemme uitte Hij den kreet: »Mijn Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijnen geest" . . . . en Hij boog het hoofd . . . . en Hij stierf . . . .

Eensklaps in den tempel, van de gewelven tot aan den bodem, werd de groote voorhang van het heilige der heiligen door midden gescheurd. De aarde beefde op hare grondvesten als zou zij vergaan. De rotsen spleten, de beenderen der dooden werden met vleesch omkleed en stonden op uit de graven . . . . Een bloedige sluier bedekte de zon.

En sidderend van angst sloeg de honderdman der wacht zich op de borst en riep uit: »ach, zoo is het waar, deze was werkelijk de Zoon van God". En hij ging henen van daar.

Zijn krijgsknechten volgden hem, daarna ook het joodsche volk, welks haat was verzadigd . . . . geheel die menigte verspreidde zich langzaam, hare ontzetting verbergend onder een duivelschen grijnslach . . . . en slechts Maria, Joannes en Magdalena bleven over bij het goddelijk lijk.

Toen de groote menigte reeds verre was, traden nog twee andere vrouwen naderbij: Maria, de moeder van Jacobus en Salome, de moeder van Joannes, die tot dusverre terzijde waren gebleven.

Te zamen, zwijgend en bedroefd, bij dat kruis waaraan de Meester hing, begonnen zij de nachtwake bij den doode.

* * *

De dood! God heeft hem ondergaan . . . . ook wij moeten hem ondergaan . . . . misschien is hij niet meer verre, misschien reeds dragen wij zijn kiem in onze borst, wellicht is zijn zegel reeds gedrukt op ons hoofd.

Sterven! . . . . Sterven! . . . . ik zal dan moeten sterven, ik ook! Dit woord klinkt zoo hard in het oor van den mensch! En toch hij moet

sterven . . . »De dagen des menschen gaan voorbij als het gras, zij verwelken als eene bloem des velds. — *Homo sicut foenum dies ejus, tanquam flos agri sic efflorescit*” 1).

Vanwaar komt de afschrik, dien de dood ons inboezemt?

Ach, in deze wereld leven wij slechts door onze zinnen, door deze komen ons de gedachten en zij zijn het, die onze genegenheden koesteren, onze verlangens doen ontstaan. Geheel ons leven dan ook, hoe vlekkeloos het moge wezen, is vervuld van stoffelijke, tastbare zaken; deze slechts zien wij, deze slechts hebben wij lief. De dood ontrukkt ons gewelddadig aan die geheele wereld der zinnen; hij scheidt er ons van en voor immer; het is dus niet meer dan natuurlijk, dat hij ons vreeselijk voorkomt.

Maar waarom ook hebben wij ons aldus aan die voorbijgaande zaken gehecht? Weten wij niet, dat wij dat alles eenmaal moeten achterlaten en zonder dat alles henengaan?

God heeft op al het geschapene het zegel des doods gedrukt . . . Hij wilde dat alles ons de vergankelijkheid van het aardsche zou voor-

1) Ps. 102, v. 15.

houden... De bloemen ontbladeren zich voor onze oogen, de vruchten vallen af... het geboomte sterft... De dag gaat over in den nacht... Het vooglengezag, dat u bekoort, verliest zich in de stilte des wouds, het is voorbij. Tot zelfs de reusachtige rotsen, die den tand des tijds schijnen te weerstaan, zij worden verbrokkeld en vergaan langzamerhand tot stof.

En hoeveel sterft er in ons zelf?

De daad, welke wij op dit oogenblik stellen, is ons in het volgende ontgaan... Hoe vaak in haar haastige vlucht willen wij haar achterhalen, om haar beter en waardiger te volbrengen... maar het is te laat. De tijd, dat geheimzinnige beeld van het leven, wat is hij anders dan eene opvolging van oogenblikken, waarvan het eene sterft zoodra het andere aanbreekt. Onze gedachten gaan voorbij, onze wil verandert, onze genegenheden sterven af, de eene na de andere. Alles roept ons toe: ik ga sterven!... En alles in ons, en alles om ons sterft af. Wat is er op deze wereld onveranderlijk en duurzaam? En wij, wij die zoo dorsten naar eeuwige liefde en genegenheid, wij zouden ons hechten aan die wereld, welke wij zoo spoedig moeten verlaten!

En gesteld, dat alles om ons heen onvergankelijk ware, wat zou het ons baten? Wij zelf moeten sterven, en is die wetenschap niet voldoende om ons toch niet bloot te stellen aan de droefheid van eene onvermijdelijke en algeheele scheiding?

En toch neen; het is juist wanneer de dood nadert, wanneer de rimpels zich groeven in het voorhoofd, wanneer de haren vergrijzen, dat wij ons als een arme drenkeling met de kracht der wanhoop vastklampen aan de ijdele liefde en de geneugten der wereld!

Aan wien dan de schuld, zoo het sterven ons zwaar valt?

* * *

Toch is het afgrijzen voor den dood eigen aan de menschelijke natuur.

In dit leven bestaat onze persoonlijkheid uit ziel en lichaam, de dood die beiden van elkander scheidt, is ons dus eene verscheuring van ons zelve. Eindelijk hij gaat vergezeld van ziekte, lijden en doodstrijd en ook van dezen wendt zich onze geest al bevend af.

Het redeloos dier zoowel als de mensch ondergaat dien natuurlijken afschrik en zelfs

de sterkste, de heiligste ziel kan er zich niet immer voor vrijwaren.

Hoe zou het ons bevreemden? De dood is een straf! Door de zonde is hij in de wereld gekomen . . . . hij is de soldij der zonde . . . . Laten wij hem als zoodanig aannemen, christenen, en in de erkenning onzer schuld het hoofd buigen voor de goddelijke gerechtigheid, die ons kastijdt. Het is gebruikelijk dat de priester, die een stervende bijstaat, hem de gedachte voorhoudt den dood vrijwillig te aanvaarden . . . . Wat wil dat zeggen?

Den dood aanvaarden, als hij onvermijdelijk is, als hij ons reeds heeft vastgegrepen, als niets ter wereld ons uit zijne handen kan losmaken!

Ja, christenen, hem aannemen in zachtmoedigheid, in gelatenheid, met een onderworpen hart, als hoogste en uiterste boetedoening! O, dit is eene groote en verhevene gedachte, het is eene der edelste pogingen waartoe de menschelijke wil in staat is: oefenen wij ons van stonde af aan om er onzen wil toe voor te bereiden. Aanvaarden wij den dood van te voren, bekennen wij dat wij hem hebben verdiend. Volgen wij den Meester, die den dood

ondergaande, onze schuld uitboette. Geen vrees of angst op Zijn voorhoofd; ternauwernood die droeve klacht, die als het ware wilde tegemoet komen aan onze kreten vol ontzetting en wanhoop: »mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!»

O welk een Meester, hoe moesten wij voortdurend Zijn voorbeeld voor oogen houden om ons voor te bereiden tot den dood!

Soms verleent God dien grooten stervensmoed aan de nederigen en eenvoudigen van harte. Eene vrouw vol geloof — niet van dat diepe, beredeneerde geloof, dat slechts het deel is van enkelen, — maar eene vrouw, toegerust met het kinderlijk geloof der armen van geest, voelde, na veel te hebben geleden, dat de ziekte haar ten grave zou voeren. »Mijn uur is gekomen,” sprak zij tot hare dochter, »verlaat mij niet meer!” Zelve liet zij den priester komen, biechtte, ontving de heilige Teerspijze en het laatste Oliesel, en toen men poogde haar nog op beterschap te doen hopen, zeide zij: »neen, neen, ik heb mijn deel van lijden gehad, nu ga ik uitrusten in den hemel.” Zij zelve bestelde alles wat bij en na haren dood noodig zou wezen met volkomen kalmte en ge-

rustheid des geestes. Enkele dagen later, zonder vrees of schrik, toen eene ongewone beklemming haar overviel, sprak zij tot hare dochter: »mijn kind, dit is de doodstrijd . . . tot weerziens bij God!» . . . En zij stierf!

XIIIde STATIE.

Jezus wordt van het kruis afgenomen en op den schoot Zijner moeder gelegd.

SET uur van den Sabbath naderde. De joodsche wet liet niet toe, dat de lichamen der terechtgestelden aan het kruis bleven hangen gedurende den heiligen dag. Dus gingen de priesters tot Pilatus om hem verlof te vragen de beenderen der drie gekruisigden te breken, ten einde aldus hunnen dood te verhaasten; daarna zou men ze afnemen. Het bevel werd gegeven: met ijzeren staven verbrijzelden de soldaten de beenen der twee moordenaars, maar toen zij bij Jezus hetzelfde wilden doen, zagen zij dat Hij reeds gestorven was en gingen voorbij. Een van hen, minder overtuigd en om iederen twijfel weg te nemen, stak zijne lans in de zijde des Heeren en doorboorde het

hart. Het lichaam schudde aan de nagelen en uit de wonde vloeide water en bloed.

En dat alles onder het oog van Maria! . . . .

Volgens joodsch gebruik werden de lichamen der veroordeelden in een algemeenen kuil geworpen; zij bleven daar onbedekt liggen tot dat het vleesch geheel was vergaan. Eerst dan was het aan de nabestaanden veroorloofd de beenderen te verzamelen en ze bij te zetten in de begraafplaats van hun geslacht.

Jozef van Arimathea, raadslid van het Sanhedrin, kon niet gedoogen dat die laatste smaad zijn Meester zou worden aangedaan. Sinds lang was hij een leerling van Jezus, maar uit vrees voor de Joden slechts in het geheim. In het Sanhedrin was zijn moed niet groot genoeg geweest om den onschuldige te verdedigen; nu was zijne verontwaardiging ten top gestegen en maakte hem onbevreesd. Hij spoedde zich naar Pilatus, en zonder schroom verzocht hij hem om het lichaam van den Gekruisigde. Pilatus stond het hem toe en Jozef keerde naar Calvarië terug.

Daar, geholpen door eenige leerlingen, die, nu de menigte was afgetrokken, het lijk van hun Meester durfden naderen, ging hij het

lichaam van Jezus afnemen. Ladders werden tegen het kruis geplaatst, de nagels uitgetrokken en voorzichtig liet men het goddelijk lichaam af. Aan den voet van het kruis zat Maria neer en opende hare armen. Bebloed, verscheurd, koud en verstijfd werd het lichaam van den Zoon op den schoot der moeder neergelegd.

* * *

O Maria, herinnert gij u den dag, waarop in den stal van Bethlehem God Hem u gaf op uwe knieën, in uwe armen, dien Zoon zoo schoon en beminnelijk, herinnert gij u hoe Zijn glimlach uw eerbiedige liefkozingen beantwoordde! Ziehier nu wat de menschen met Hem hebben gedaan, hoe zij Hem u terug geven!

O, wat stortte zij een stroom van tranen! in welke droefheid was zij verzonken, de treurende Maagd, toen zij haar Zoon, van het schandhout losgemaakt, terug ontving in hare armen."

*»O quod undis lacrymarum
Quo dolore volvitur
Luctuosa, de cruento
Dum revulsum stipite,
Cernit ulnis incubantem
Virgo Mater Filium.»*

»Zijn lieflijke mond, Zijn teedere borst, Zijn allerzoetste schoot, Zijn verscheurde handen, Zijn met bloed bevlekte voeten, geheel Zijn lichaam, ... zij baadde het in hare bittere tranen.»

*»Os suave, mite pectus
Et latus dulcissimum,
Dexteramque vulneratam
Et sinistram sauciam,
Et rubras cruore plantas
Aegra tingit lacrymis.»*

»Honderd-, duizendmaal klemde zij Hem in hare armen, drukte hare lippen op Zijne wonden, — reinigde die aldus volgens de uitdrukking der H. Kerk — en was geheel verslonden in die omhelzingen vol droefheid.»

*»Centiesque, milliesque
Stringit arctis nexibus
Pectus illud et lacertos,
Illa sugit vulnera,
Sicque tota colliquescit
In doloris osculis!" 1).*

Ik heb hier den lofzang weergegeven, die de heilige Kerk haren priesters doet aanheffen

---

1) Hymne der Eerste Vespers van het Feest van O. L. Vrouw der Zeven Smarten.

op den dag waarop zij het feest der smarten van Maria herdenkt. Voorzeker geen enkele moeder, die ooit een harer kinderen zag sterven, of zij begrijpt dien ten volle.

O, als eene moeder haar zoon ziet sterven.... dan twijfelt zij nog, zij kan het niet gelooven. Neen, hij is niet dood.... Hoe kon hij sterven.... haar zoon!.... Zij beschouwt hem.... ging daar geen ademhaling over zijne lippen.... was daar geen beweging op zijn gelaat.... Maar als zij in hare armen het kleine lichaam voelt verstijven en koud worden, als iedere begoocheling moet wijken, als ook zij moet uitroepen: »mijn kind.... mijn zoon is dood!» wie zal zeggen wat daar dan breekt in hare ziel!

En zij zelve kunnen aan die droefheid niet sterven!

Ach zoo zij het konden! Zoo zij die dierbaren konden volgen in het graf!

Maar neen, zij moeten lijden, zij moeten leven.... en zij gaan daarhenen vele jaren misschien met eene wonde in het hart, die zich nimmer meer zal sluiten! »*Quia non sunt* — want zij zijn niet meer.»

Ongelukkige moeders, ziet op tot Maria!.... Ziet of uwe smart gelijk is aan de hare! Zoo

gij uwe dooden beweent, gaat ze beweenen bij haar! . . . . Zij heeft geleden als gij, meer dan gij, zij zal u zoo goed begrijpen! Zij zal tot uw hart het juiste woord spreken, dat sterkt en opbeurt en den moed doet herleven! Gaat tot haar: zij is moeder zooals gij, en zoo als gij heeft zij haar Zoon zien sterven, haar eenig kind! . . . .

* * *

En gij allen, wie gij ook zijn moogt, welke droefheid u ook kwelt, gaat tot Maria . . . . Gij lijdt! ach, luister naar wat haar leven geweest is.

Dochter van koninklijken bloede, heeft zij geleefd in een staat van armoede en verval tot aan haar zestiende jaar. Zij, de dochter uit het huis van David, huwde toen een armen timmerman. God geeft haar een zoon en welk een zoon! . . . . in een stal, waar het vee des nachts een onderkomen vindt, brengt zij Hem ter wereld . . . . Ternauwernood is Hij geboren, of zij moet met Hem vluchten naar Egypte uit vrees, dat men Hem zal vermoorden! . . . . Na langdurige ballingschap keert zij terug en hervat met Jozef en het kind Jezus het nederig leven

van een werkmansgezin. Jozef sterft, Jezus verlaat haar om Zijn volk te prediken en, na drie jaren, heeft zij Hem nu in de armen, haren Jezus, gehoond, bespuwd, belasterd, veroordeeld, gegeeseld, gekruisd, gestorven eindelijk!.... en nu alleen, bij Joannes, bij een vreemde gaat zij haar leven voleinden!

En sinds Bethlehem heeft zij die geheele toekomst met profetisch oog aanschouwd! Dertig jaren lang, bij dag en bij nacht, zag zij Judas, Pilatus, de beulen, die koorden en geesels, die doornen, dat kruis, die wreede nagelen, die bespuwing, dat bloed, dien gestorven Christus, verstijfd en koud!

Wat zijn uwe smarten vergeleken bij de hare?

En toch Maria sprak: »mij geschiede naar uw woord!»

Aanzie haar dan, aanzie haar in dit eigen vreeselijk uur, waarop zij haar welbeminden Zoon in de armen knelt.... beklaagt zij zich thans? Hoort gij haar morren? Vraagt zij rekenschap aan God: »waarom hebt Gij mij mijn Kind ontnomen?» Verfoeit zij het leven, roept zij den dood ter hulpe? Luister wel toe in die plechtige stilte van Golgotha.... niets.... niets.... slechts het onderdrukt geluid van

haar snikken en weenen! want o, zij lijdt zoo ontzaglijk veel!

Haar hart is gebroken en verbrijzeld van smart, zij lijdt alles wat gij lijdt, moeders, die uwe kinderen ziet sterven; maar zij bezwijkt niet, zij beheerscht hare droefheid, zij laat haar geen vrijen teugel in uitbundig gekrijt. Zij is onderworpen, en van hare bevende lippen en uit haar gefolterde ziel komt immer weer dat woord dat de leuze haars levens was: »hier ben ik, handel met mij naar Uw welgevallen, zie de dienstmaagd des Heeren.”

Hoe menigmaal zagen wij onze dierbaren sterven! . . . hoe menigmaal zullen wij het nog belevén, voor dat God ons oproept tot het uur van onzen eigen dood? Hij, die niet gestaan heeft bij de stervenssponde van eene moeder, van een kind, van een vriend . . . hij, die nimmer heeft gezien hoe die dierbare oogen hun laatste tranen vergoten, hoe die mond verbleekte, die arme borst zwoegde en dan eensklaps stil hield . . . hij die nimmer zijne lippen gedrukt heeft op dat reeds koude voorhoofd, . . . hij weet niet wat lijden is!

En toch Maria was volmaakt onderworpen en gelaten. Waar dan putte zij hare kracht? Ik zal het u zeggen.

Zij wist dat de dood slechts eene kortstondige scheiding is, en dat zij in den hemel haar Zoon zou wedervinden.

Maar weten dan wij niet hetzelfde? Weten we niet, dat ook wij onze moeder, ons kind, onzen vriend, al onze in God gestorvenen zullen wedervinden? Ja, wij zullen hen wedervinden, wij zullen hen herkennen! De schakel van al onze heilige genegenheden, voor korten tijd verbroken, zal, onder Gods oog, weer te zamen worden gevoegd, en daarboven zullen wij elkander liefhebben, zooals wij elkander op aarde hebben liefgehad, maar dan voor immer en altijd!....

Laten wij dan als Maria bij een dierbaar graf onze droefheid meester blijven, en zeggen wij aan God terwijl wij Hem ons bloedend hart opdragen: »Heer, Uw wil geschiede!»

XIVde STATIE.

Jezus wordt in het graf gelegd.

SELDRA namen de leerlingen het lichaam van Jezus weer op en brachten het vol eerbied naar den voet van Calvarië. De heilige Maagd, Magdalena en de andere vrouwen vormden den kleinen lijkstoet. Zwijgend schreden zij voort in het duister van den vallenden nacht. Het goddelijk lichaam werd neergelegd op een grooten steen; met zachte, eerbiedige handen werd het gereinigd van het bloed, waarmede het was bevekt. Dan balsemden de vrouwen het met een mengsel van myrrhe en aloë, waarvan Jozef honderd pond had gekocht. Zij hulden het lichaam in eene lijkwade en volgens joodsch gebruik wikkelden zij het in smalle windsels van fijn linnen. Zonder twijfel was het Magdalena die deze droeve plechtigheid leidde, want niet

zoodra zal de Sabbath voorbij zijn, of wij zullen haar met haast naar het graf zien terugkeeren om het werk te voleinden, dat wegens het late uur wat al te haastig had moeten verricht worden. Vlak daarbij in de rots was het graf, dat Jozef van Arimathea voor zich en de zijnen had laten uithouwen. Men bracht er het omwikkelde lichaam des Heeren heen. Maria kuste het een laatste maal, langen tijd beschouwde zij het nog, daar roerloos voor zich uitgestrekt . . . dan werd de groote steen naar voren gewenteld . . . en het graf gesloten.

Alles was afgelopen!

Evenwel noch Maria, noch de heilige vrouwen konden de plaats verlaten waar haar Welbeminde rustte.

Het Evangelie merkt op: »dat zij nederzaten bij het graf, ziende naar de plaats waar men Hem gelegd had . . . .»

Maar weldra werd het geheel en al nacht, en men moest vertrekken . . . .

De heilige Maagd, voortaan alleen, en Magdalena, de troostelooze, keerden langzaam naar de stad terug . . . . Op den weg, bij iedere schrede ontdekten zij het bloedig spoor van haren Jezus!

Wanneer de dood ons scheidt van hen die wij liefhebben, is het als of wij in het eerste oogenblik niet het volle besef hebben van de wonde ons toegebracht. Wij zijn als bedwelmd door den slag, nog kunnen wij ons de uitgestrektheid van ons verlies niet voorstellen. En geruimen tijd is er noodig om ons oog te gewennen aan den gruwel van dit nieuwe schouwspel, om ons hart te doen voelen de kilte, de diepte van het ledige om ons. Maar dat uur komt, het uur der naakte werkelijkheid.... Wanneer het lichaam wordt weggedragen, wanneer de lijk-kist wordt neergelaten in de groeve, wanneer deze langzaam aan zich met aarde vult, dan dringt een vreeselijk gevoel door tot in het binnenste onzer ziel, het gevoel van het onherstelbare, dat men de bekroning der smart heeft genoemd.

Ik ken geen wanhopiger smart!....

En niet de dood alleen doet haar ons gevoelen!.... Zij gaat gepaard met het verlies van schier alle goederen, die ons leven veraangenamen.

Als een vriend ons verlaat, twijfelen wij nog zoo lang, geslingerd tusschen hoop en vrees; dan, eindelijk slaat er een uur waarop het ver-

raad van hem, die ons liefhad overtuigend zich opdringt aan onze straks nog verblinde oogen . . . . Het is gedaan . . . . het is voor immer gedaan ! . . . .

Ons fortuin gaat ten onder, wij weten dat de armoede ons aangrijnst, maar nog gevoelen wij haar niet, nog is er aan onzen hemel eene flauwe flikkering van licht ! . . . . Dan komt er een dag, waarop de werkelijke nood zich doet gevoelen . . . . O, dit is het uur van het onherstelbare . . . . en dit uur is verschrikkelijk ! . . . . En zoo is het met alles !

Ach, zoo lang in de verte een kleine straal van hoop den mensch overblijft, kan hij met wilskracht zijn moed behouden ; maar zoo alle hoop hem ontzinkt, zoo alles verloren is, alles geëindigd ! . . . . maar als hij zich alleen voelt, evenals Maria, alleen in den stillen nacht ! . . . .

Arm lijdend hart, waarom bedriegt gij u aldus ?

Niets is ooit geëindigd, niets is ooit onherstelbaar verloren, omdat alles voleindigd wordt, teruggevonden, hersteld in de eeuwigheid !

Ja, wanneer wij ons leven beschouwen als ingesloten tusschen die twee aardsche eindpalen : de geboorte en den dood, ja, hoeveel is er dan voor immer gedaan en voor immer verloren ! . . . . Maar dit is slechts een gedeelte, een klein, zeer

klein gedeelte van ons eigenlijk leven. . . . Vergeet gij dan, dat het zal worden voortgezet daarboven en zonder einde zal worden vervolgd door de geheele onmetelijke eeuwigheid?

Waarom toch hebben wij zoo weinig geloof?

Ons ware leven is als een boek, waarvan wij hierbeneden enkele bladen omslaan, al spoedig slaat de dood ook het zijne om; maar het boek is niet geëindigd daar, waar hij het aanraakt.

Geen enkele zin, geen woord is er van onderbroken; zonder vertraging, zonder tusschenpoos, zooals het vorige blad geopend werd, zoo opent zich het volgende . . . . in de eeuwigheid.

O, kon ik u doordringen van die gedachte!

Nimmer zullen wij ophouden te leven, geen der ons dierbaren heeft opgehouden te leven: wel is er een uur gekomen, waarop hun bestaan hierbeneden een einde nam, evenals er een uur zal aanbreken waarop ons aardsche leven zal worden afgesloten, maar om ons aanstonds daarop in de eeuwigheid een nieuw leven te doen beginnen.

In het leven van den mensch is geen tusschenpoos!

Bezaten wij dit levendig geloof, wij zouden niet al onze gedachten, al onze voornemens en

plannen, al onzen arbeid, al ons pogen, al onze liefde begrenzen tot deze wereld, waar wij geen blijvende woonplaats bezitten. Wij zouden doen als de reizigers, die de groote zeeën oversteken om in de Nieuwe Wereld aan te landen. Zoeken zij op het vaartuig een vast verblijf? Beperken zich slechts tot daar al hunne plannen en bemoeiingen? Neen, zij denken aan het land, dat zij weldra zullen bereiken, en het is hun leven aldaar, dat zij voorbereiden en regelen. Moeten wij niet eveneens handelen? Is het tegenwoordig leven iets anders dan een overtocht? O, wat zijn de verveling en de moeielijkheden der reis van geringe beteekenis voor wie gaat naar het vaderland . . . . Valt het ons zoo zwaar nog verre te zijn van hen die wij liefhebben, wanneer wij ons reeds bevinden op den weg, die ons tot hen brengt, wanneer iedere dag den tijd en den afstand verkort, die ons nog van hen scheiden? Wat al troost en verzachting kan deze gedachte aan onze droefheid geven!

Zij zou nog een ander voordeel hebben. Zij zou onze oogen veelvuldiger openen voor dat toekomstende, eenig duurzame leven, en wij zouden er meer aan denken ons daar een gelukkig lot te bereiden. Want zoo het geloof

ons leert, dat de dood ons dit leven binnen voert, het zegt ons ook, dat de eerste schrede daar gezet ons brengt voor den rechterstoel des oppersten Meesters . . . . Hoe zal ik daar verschijnen, als mijne handen ledig zijn van goede werken en deugden? . . . . Hoe zal ik daar verschijnen als mijne ziel onzuiver is en besmeurd? . . . . Hoe zal ik daar verschijnen wanneer ik niets heb gedaan voor den hemel, wanneer ik slechts gezwoegd heb voor de aarde, voor deze wereld, die mij zoo spoedig ontvalt?

Maar zoo ik het goede heb liefgehad, zoo ik naar de rechtvaardigheid heb gestreefd, zoo mijn hart gesloten is gebleven voor de boosheid en voor allen kwaden wil . . . . vooral zoo ik den Christus heb mogen volgen op den koninklijken weg des kruises . . . . o hoe troostvol en gezegend zal die ure dan zijn . . . . Zij zal het einde wezen van mijne smart, het begin van mijn verblijden ! . . . . van het ballingsoord zal ik overgaan naar het vaderland . . . .

Daar wachten mij mijne welbeminde dooden.

Daar zal ik zelf de levenden, die ik achterliet, verbeiden tot den dag waarop God daar bijeen zal brengen al de zielen van goeden wil, aan wie Hij de vrede is komen brengen.

Het tegenwoordige leven is zoo kort! . . . . in waarheid het is niets, vergeleken bij het leven hierna . . . . Wat maakt het dan hier voor enkele korte uren goederen te verliezen, die wij daarboven zullen terugvinden en dan voor altijd.

Christenen, laat, bij het beweenen uwer dooden, deze heilige hoop diep wortel schieten in uw hart, het is zoowel hoop voor u als voor hen . . . . Hebben zij hierbeneden veel lijden doorstaan, zijt gij zelf zwaar beproefd geworden, schept vertrouwen en moed . . . . Lijden is het kenteeken der goddelijke uitverkiezing . . . . Het lijden is de groote schulddelger: het wascht ons schoon in het bloed onzes harten, en onze zielen, aldus gepurperd, zijn welgevallig in de oogen van Christus; Hij ziet haar in het kleed, dat Hij zelf heeft gedragen toen Hij opging naar Calvarië.

SET was op den Vrijdagavond, dat Jezus in het graf werd neergelegd; Maria begaf zich naar het huis van Joannes, dat nu voortaan het hare zou wezen. In haar gebroken hart mengde zich de bitterste droefheid met de vaste overtuiging aan de spoedige opstanding haars Zoons van den dood.

Magdalena, minder voorgelicht, scheen geen hoop meer te koesteren; van die zijde is zij meer menschelijk, dichter bij onze zwakheid, en haar willen wij volgen.

De Sabbath ging voorbij in tranen; reeds op den Vrijdag had zij kostbaren balsem en specerijën gekocht om de zalving van het lichaam haars Meesters te voltooien. »*Et reverentes paraverunt aromata et unguenta et Sabbato*

quidem siluerunt secundum mandatum." 1).

Maar de wet verbood haar zelfs dit godvruchtig werk op den heiligen Sabbathdag te verrichten. Hoe traag kroop hij om voor haar! Den volgenden morgen bij de eerste ochtendschemering, in de stilte en eenzaamheid van den opkomenden dag toog zij uit met eene andere Maria, en te zamen met haastigen tred spoedden zij zich naar het graf. De groote steen, die het afsloot, was weggenomen.... Huiverend traden zij in de rotsholte.... de doeken lagen verspreid ter aarde, maar het lijk van Jezus was er niet meer. Ontsteld over dit wonder, waarvan zij het geheim niet konden doorgronden en buiten zich zelve van droefheid snelde Magdalena naar de Apostelen en zeide hun: »zij hebben onzen Heer weggenomen en ik weet niet, waar zij Hem hebben gelegd."

En na haar kwamen de andere vrouwen de waarheid harer woorden bevestigen. Maar de Apostelen zagen hierin slechts de verhitte verbeelding van opgewonden vrouwen. Magdalena bleef niet om hen te overtuigen; zij keerde terug naar het graf, en daar, in de omliggende

---

1) Luc. c. 23, v. 56.

tuinen, in het struikgewas, tusschen de bouwvallen en in de spleten der rotsen, overal, en twintigmaal terugkeerend op dezelfde plaats, zocht zij het lichaam van haren Meester. »Vrouw, waarom weent gij,» vroeg men haar. — »Men heeft mijnen Heer weggenomen, antwoordde zij, en ik weet niet, waar men hem gelegd heeft.» En hare tranen stroomden overvloedig.

En zie, terwijl zij zocht stond een man voor haar. Ook hij vroeg haar: »Vrouw, waarom weent gij, wien zoekt gij?» Zij meende in hem den tuinier van Jozef van Arimathea te zien: »Ach, riep zij uit, zoo gij het zijt, die Hem hebt weggenomen, zeg mij waar gij Hem geborgen hebt, opdat ik Hem mede neme.»

»Maria,» sprak Jezus . . . .

Bij dat woord, dien toon, bij die gemeenzame en goddelijke teederheid sidderde het hart van Maria. Zij hief het hoofd op, haar oogen ontmoetten de oogen van Jezus: »o Meester,» riep zij uit en wierp zich aan Zijne voeten.

Wie zal den onuitsprekelijken troost beschrijven, die toen in het hart der treurende nederdaalde! . . . .

Haar Meester, haar goddelijke, haar welbe-

minde Meester stond daar vóór haar! . . . . Hij leefde dus! . . . . Hij was haar weergegeven! . . . . Zij zag, zij hoorde Hem, Hij lachte haar toe met den liefderijken glimlach waarmede Hij de zondares had ontvangen, den glimlach die Hem was bijgebleven op den zwaren lijdensweg en slechts was geweken in de verstijfde trekken des doods.

* * *

Arm harte van den mensch, wij zijn als Magdalena. Wij doorkruisen al weenend rotsen en tuinen, zoekend naar onze verloren goederen, onze verdwenen vreugde, onze gestorven gegeneheden . . . . Tot al het aardsche roepen wij: »men heeft mij mijn geluk ontstolen, o indien gij het zijt, die het verborgen houdt, zeg het mij opdat ik het terugneme!»

Ja, wij ondervragen al wat van de wereld is, wij smaken, wij betasten het, wij zouden het willen doorgronden, om in hetzelfde dat geluk te vinden, welks najaging ons geheel leven in beslag neemt en uitput. En al dat geschapene eindigt met ons toe te roepen: »*non est hic!* — hier is het niet!» Slechts dat woord zullen wij hooren gedurende geheel ons ellendig leven . . . . »*non est hic!* — hier is het niet . . . .»

De kleine vreugden, het weinigje ijdel genot, dat wij hier beneden smaken, zijn als de windsels en de zweetdoek, welke Maria vond bij het graf, die wel den Beminde haars harten hadden aangeraakt en nog als het ware den geur van Zijn lichaam bewaarden, die zonder twijfel wel door haar werden ter hand genomen en opgelicht, maar waaronder zij het lichaam van Jezus niet vond.

Het geluk berust niet in die ijdele, vergankelijke zaken, ter nauwernood hebben zij er een flauwen geur en nasmaak van.

En wij zoeken, al weenend, immer voort!

Maar voor ons, als eenmaal voor Magdalena, zal het uur aanbreken waarop Jezus ons verschijnen zal . . . . Zooals Hij haar riep bij haren naam, zoo zal Hij ons bij onzen naam roepen, en eensklaps stralend van liefde en opgetogenheid zullen onze oogen zich openen. Daar zal een helder licht op gaan in onze ziel, en het zal ons klaar worden dat ons geluk, ons eenig, ons waar geluk berust bij God. »O Meester», zullen wij uitroepen met haar, en evenals zij zullen wij neervallen aan Zijne voeten.

Dat uur zal wezen het uur des hemels!

De hemel, zie daar het laatste woord van al ons lijden! . . . .

Niet hier beneden, in niets van al wat de aarde raakt, zullen wij den troost vinden, waarnaar onze zielen hongeren en dorsten. Ieder groot leed draagt het zegel van het onherstelbare, waarvan ik hierboven heb gesproken. Wat dan te doen om het te verzachten? Het woord van Rachel is schier immer waar: »zij zijn niet meer! . . . . Zult gij ze mij weergeven?» Neen, niet de aarde, niet de wereld geeft ons het verloren geluk terug. Zij stelt een ander geluk in de plaats, ik geef het toe, maar dat nieuwe geluk is als het eerste broos en vergankelijk. Wij verliezen het weer, en al wordt het nogmaals door een ander vervangen, ook nogmaals zullen wij het ten onder zien gaan. En bij dat wreede spel raakt ons hart uitgeput zonder vrede of troost te hebben gevonden.

O, hoe beklag ik de ziel, die als zij lijdt, hare hoop stelt op wat is hier beneden!

Maar de hemel!

De hemel is de geëigende plaats van het geluk, zegt Bossuet, zooals de aarde de geëigende plaats is voor de ellende. De hemel is het bezit van God door onze zielen gesmaakt, van God, de oneindige, eeuwige schoonheid, de oneindige, eeuwige goedheid, de oneindige,

eeuwige liefde! In de aanschouwing van God, zegt een beroemd godgeleerde, Lessius, voelen wij God als met beide handen, wij houden Hem vastgedrukt tegen ons hart, wij bezitten dit goed als het onze, als iets waarvan wij mogen genieten. Het is ons recht al Zijne zoetheid te proeven, al de weelde te smaken, die uit Hem als uit haren oorsprong voortkomt ¹⁾).

Indien wij aldus mogen genieten van den Maker aller dingen, is het dan niet duidelijk, dat wij in Hem zullen smaken alle geneugten, die het geschapene ons kan bieden? . . . . dat het drinken aan dien onuitputtelijken beker eindeloos verre overtreft de weinige vreugdedruppels, die het schepsel ons kan reiken en die toch reeds onze ziel in vervoering brengen?

En ik zelf zal het wezen, die aldus zal mogen genieten, ik, die thans zoo lijd! . . . .

O, indien mijne persoonlijkheid zich moest oplossen in ik weet niet welke onbestemde, nevelachtige gelukzaligheid, wat zou de hemel mij maken? Ik zou niet meer geven om het stof mijner ziel, dan om het stof van mijn lichaam. Maar ik zelf ben het, die door God

---

1) Lessius, *de summo bono*.

word geroepen tot het geluk, het is mijn arm bloedend hart, dat sidderen zal van goddelijke zaligheid; het zijn mijne oogen, nu badend in tranen, die de zoetheid van den Heer zullen aanschouwen; . . . . het zijn mijne lippen, die het hemelsch ambrozijn zullen drinken, zij die hier beneden slechts gal en bitterheid hebben gesmaakt; . . . . het zijn mijne armen, die de vreugde zullen omvatten, zij, die zich zoo dikwijls hebben gewrongen in de wanhoop dezer wereld.

Ja, ik ben het, ik zelf!

* * *

Ach, wanneer dan zal die dag der wedergeboorte aanbreken? Wanneer zullen wij ons daar wedervinden, wij allen die lijden? Wanneer zal de Heer aan ons verschijnen evenals aan Magdalena? Het uur weten wij niet . . . . wat wij weten is dat het niet spade zal wezen. Het leven gaat zoo spoedig voorbij! . . . . Zoodra is men tot het midden gekomen en van het midden tot het einde is slechts één schrede!

O gij die lijdt, houd dan moed! . . . . de hemel is zoo nabij en de hemel is zoo schoon! . . . .

O gij die lijdt, loof God! . . . . Het heden is

zwaar te dragen.... ja, maar hebt gij niet den Gekruisigde tot voorbeeld en Meester?....

O gij die lijdt, loof God!.... Het heden is zwaar te dragen.... ja, maar het heden is niets, de toekomst is alles en de toekomst is het geluk!

O gij die lijdt, loof God!.... Het heden is zwaar te dragen,.... ja, maar zie, reeds is het voorbij.... Jezus Christus roept u....

»Maria" zeide Hij tot Magdalene....

Luister, het is uw naam, die Zijne lippen gaan spreken....

»O, kom, Heer, kom... — *Veni, Domine, veni!*”

